Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראָשען

הײַנט 10 זײַטען.

נייער פאלקסבלאט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 228/1523 | Łódź, Poniedziałek, 1 października 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, יז תשרי תרפ"ט | Nr. 228/1523

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פֿון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

נאָך לאַנגען שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 78 יאָהר אונזער טייערער אונפערגעסליכער פאָטער, גרויספאָטער, אורגרויספאָטער, שוואָגער און פעטער

נ"ע יוסף ב"ר יעקב ז"ל הערש

(געוו. בעל-הבית מעיר פיעטרקאוו)

די לוי' קומט פאָר הײַנט מאָנטאַג, (א' דחוה"מ ס) דעם 1-טען אָקטאָבער 1928 12 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז זגערזשער 52, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 59 יאהר מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער פאָטער, גרויספאָטער, ברודער, שוואָגער און אָנקעל

נ"ע מרדכי אלימלך בן משה גדלי' ז"ל גראסמאן

די לוי' קומט פאָר הײַנט, מאָנטאָג, 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז, צעגעלניאַנאַ 46, וועגען וואָס עס טיי[לען מיט]

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

מיר פאָדערען אויף אַלע דאַמען-מאַגאַזין-שניידער-מייסטער צו קומען אָפּגעבען דעם לעצטען כבוד אונזער פערשטאָרבענעם חבר און מיטגליד

מרדכי מלך גראסמאן

די לויה קומט פאָר הײַנט 12 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז ציגעל-גאַס 46

די פאַך-קאָמיסיע פון דאַמען-מאַגאַזין

אל. 1-טער מאַי 2.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען 7 אַ זייגער אין אָוונד געשטאָרבען אין עלטער פון 59 יאָהר אונזער לאַנגיעהריגער מיטגליד

נ.ע. מרדכי אלימלך גראסמאן

די לויה קומט פאָר הײַנט, מאָנטאָג 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז צעגעלניאַנאַ 46.

מיר פאָדערן אויף אַלע מיטגלידער אונבעדינגט אָפּצוגעבען דעם פערשטאָרבענעם דעם לעצטען כבוד און גלייכצייטיג דריקען מיר אוים מיטגעפיהל דער פאַמיליע גראסמאַן.

די פערוואַלטונג

פון מאַגאַזין-שניידער-מייסטער

אין לאָדז, אַלעע 1-טער מאַי 2.

אַכטונג, בעקער-מייסטער!

הײַנט מאָנטאָג, דעם 1-טען אָקטאָבער ד. י., 6 אַ זייגער אָוונד, קומט פאָר

א דרינגענדע פערזאמלונג

פון אונזערע-מיטגלידער אין אייגענעם לאָקאַל וווּלטשאַנסקאַ 57 מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג: 1) בעריכט וועגען ריטשאַלט-שטייער; 2) וועגען אַרבייטער-פאָדערונגען; 3) וועגען פרייזען; 4) פערשידענעס.

בעמערקונג: מאָרגען דינסטאָג, דעם 2-טען אָקטאָבער איז פעליג די ערשטע ראַטע פון ריטשאַלט-שטייער פאַר דעם יאָהר 1928 כדי עס זאָל ווערען אָפּגעשטעלט די עקזעקוציעס זאָל יעדער בעקער פינקטליך צאָהלען די ראַטעס.

די פערוואַלטונג.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען זונטאָג דעם 2-טען טאָג סכות געשטאָרבען און צו קבורה געקומען מיין ליבער מאַן, אונזער הייסגעליבטער פאָטער, גרויספאָטער, שוויגער-פאָטער, ברודער, שוואָגער און אָנקעל

נ.ע. שמעון בריטבארד

בן אברהם יצחק ז"ל (איז עלטער פון 58 יאָהר)

וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

Dr. med. B. ROBINZON

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען.

וואוינט יעצט

פיעטריקאָווער 10, טעלעפאָן 31-86.

נעהמט אָן פון 8–$9^1/_2$ פריה און פון $3^1/_2$–$4^1/_2$ נאָכמ.

ר עכער

מאַשינאַוווע

ווערען אויסגענייט

צו ביליגע פרייזען

ג. נאַרדמאַן ציגעלנאַ 29

אַכטונג פּראָווינץ!!! אַכטונג לאָדז!!!

מיר האבען ערעפענט אונזער פאבריקס-לאַגער אויף

Nowomiejska 15 „GENTLEMAN"

און בעזיצען אויף לאַגער אַלער אַרט **באַטען, קאַלאָשען** און **שניעגאָווצעס** ■ הורט ■ און דעטייל

אַלע אַרט פאַרבען, גרויסען און נייעסטע פּאַסאָנען אויף גוטע בעדינגונגען צו פאַבריקס-פרייזען. דער לאַגער איז פערזעהן מיט'ן גרעסטען אַסאָרטימענט. אונזער פירמע, וועלכע עקזיסטירט פון פאָר'ן קריג איז שוין גוט בעריהמט פון איהרע אויסאַרבייטונגען. סאָלידע און רעעלע בעהאַנדלונג און פּינקטליכע אויספירונג פון בעשטעלונגען. קומט איבערצייגט אייך! די איינציגע קוועלע ביליג, רעעל און גוט:

מיט אַכטונג „GENTLEMAN" נאָוואָמיעסקאַ 15.

שטורמישע גאסן=דעמאנסטראציעס אין א״י

צוליב די געשעהענישען ביים כותל=מערבי.

די געשיכטע פון די אינצידענטען.—די עקסצעסען אין לעצטען יום=כפור זענען נישט די ערשט

ירושלים, 30. (יט״א־טעלעגראפיש) דער וועד־לאומי, ציוניסטישער עקזעקוטיוו, יודישע קהלות און די רבנות־הראשית האבען אויפגעפאדערט די יודישע בעפעלקערונג איינצואָרדנען פראָטעסט־מיטינגען און מאניפעסטאציעס.

עס זענען טאקע אין גאנצען לאנד פארגעקומען אזעלכע דעמאנסטראציעס, אלע געשעפטען, ווארשטאטען און פאבריקען זענען בעת די דעמאנסטראציעס געווען געשלאָסען. עס זענען אָנגענומען געוואָרען רעזאָלוציעס אויפצופאָדערען די ענגלישע רעגירונג און דעם פעלקער־בונד אָפּצוגעבען די כותל־מערבי דעם יודישען פאָלק. אין איינינע ערטער זענען די דעמאָנסטראציעס געווען זעהר שטורמישע. ס׳האָבען זיך געהערט אויסרופען „נידער מיט דער פאָליציי״ און „נידער מיט׳ן דיסטריקט־קאָמיסאר. אין תל־אביב האָבען אין דער דעמאָנסטראציע אנטיילגענומען 15 טויזענד פערזאָן, אין ירושלים 10 טויזענד. די דעלעגאציעס גיבען איבער דער לאָקאַלער מאכט די אָנגענומענע רעזאָלוציעס און זיי ווערען איבערגעשיקט טעלעגראפיש צום פעלקער־בונד.

ירושלים, 30. (יט״א־טעלעגראפיש) די יודישע קהלות אין ירושלים, חיפה און תל־אביב האָבען אָנגענומען שארפע רעזאָלוציעס וועגען די געשעהענישען ביים כותל־מערבי, די יודישע קהלה אין תל־אביב האָט אוועקגעשיקט א דעלעגאציע מיט ביאליק׳ן בראש צום ציוניסטישען עקזעקוטיוו אין ירושלים.

די דעלעגאציע האָט אָנגעוויזען, אז מ׳דארף פאָדערען פון דער לאָנדאָנער רעגירונג און פון פעלקער־בונד צו אנערקענען די כותל־מערבי פאר׳ן יודישען פאָלק.

אין לאנד קומען פאָר גרויסע מאניפעסטאציעס צוליב די געשעהענישען ביים כותל־מערבי.

ירושלים, 30. (יט״א־טעלעגראפיש) דער ראדזימינער רבי האָט צוגעשיקט א בריף צום וועד־לאומי; אין בריף פאָדערט דער רבי אויף אנצוהויבען אן אַקציע צו געווינען די כותל־מערבי פאר יודען.

דער צ. ק. פון מזרחי אין ירושלים האָט אַוועקגעשיקט אַ טעלעגראמע צום ענגלישען רב־הכולל ד״ר הערץ, אז ער זאָל אינטערווענירען אין ענין כותל־מערבי.

ירושלים, 30. (יט״א־טעלעגראפיש) דעם 2־טען אָקטאָבער וועט פאָרקומען אַ גרויסע פראָצעסיע פון דער יודישער בעפעלקערונג צו דער כותל־מערבי.

ירושלים, 30. (יט״א־טעלעגראפיש) פיל קריסטליכע מוסולמענער האָבען פערעפענטליכט אָפענע בריף אין „פאלעסטין בולעטין״ אין די בריף סאָלידאריזירען זיך די קריסטען מיט דער פראָטעסט־אַקציע פון דער יודישער בעפעלקערונג גענען די געשעהענישען ביי דער כותל־מערבי. די קריסטען פערלאַנגען צו בעשטראָפען די שולדיגע אין די געשעהענישען.

ירושלים, 30. (יט״א־טעלעגראפיש) די קלאַנגען, אַז קאָמיסאַר ראָף, וועלכער האָט אָנגעפיהרט מיט דער פאָליציי־אָפּטיילונג בעת די געשעהענישען ביי דער כותל־מערבי, איז אָפּגעשטעלט געוואָרען אין זיין טעטיגקייט — זענען נישט ריכטיג. דער קאָמיסאַר ראָף אַמטירט ווייטער און גענען איהם קומט אַפילו נישט פאָר קיין שום אויספאָרשונג.

ירושלים, 30. (יט״א־טעלעגראפיש) דער מוסולמענישער אויבער־ראַט האָט ערקלערט, אַז ער האָט עטליכע מאָל אויפגעפאָדערט די ארץ־ישראל־רעגירונג אָפּצושאַפען די מחיצה ביי דער כותל־מערבי, ער האָט דאָס געטון צוליב דעם כדי אויסצומיידען אַן׳אַקציע פון דעם מוסולמענישען המון, וועלכער וואָלט נישט דערלאָזט די יודען צו מתפלל זיין אום יום־כפור.

נאָך שבת פאַר יום כפור האָבען די מוסולמענער זעהר ערנסט פערוואונדעט אַ יוד, וועלכער האָט געדאַוונט ביי דער כותל־מערבי.

לאָנדאָן, 30. (יט״א־טעלעגראפיש) דאָס הויפּט־ביוראָ פון דער ציוניסטישער ליטונג אין לאָנדאָן האָט בעקומען אַן׳אויפפאָדערונג פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו אין ירושלים, אַז ער זאָל שטרעבען דערצו, אַז דער פעלקער־בונד זאָל זיך ענטגילטיג פערנעהמען מיט׳ן פראָבלעם פון דער כותל־מערבי. גלייכצייטיג זאָל דאָס הויפּט־ביוראָ אויפאָדערן די פּראָ־פּאַלעסטינא־קאָמיטעטען אין דער גאַנצער וועלט, אַז זיי זאָלען ווי אַמשאַרפסטען פראָטעסטירען גענען דער מוסולמענישער אונטאָלעראַנץ ביים פערשוועכטען די הייליגסטע רעליגיעזע געפיהלען פון די יודען אין דער הייליגסטער יודישער שטאָט.

קאָלאָנעל קיש האָט אויך אָפּגעגעבען אַ פּראָטעסט ביי דער ארץ־ישראל־רעגירונג און אויפגעוויזען, אַז די מחיצה ביי דער כותל־מערבי איז נישט פון יום־כפור נאָר נאָך פון פאַר ראש־השנה. די מחיצה האָט נישט בערעכטיגט די ענגלישע פּאָליציאַנטען צו דעם אָנגריף, די פראַגע פון דער מחיצה האָט בכלל געדאַרפט אָפּגעלעגט ווערען ביז נאָך יום־טוב. קאָלאָנעל קיש האָט אויך אָנגעוויזען, אַז די מתפללים האָבען נישט געשטעלט קיין פיזישען ווידערשטאַנד און דעריבער איז דער ברוטאַלער אָנפאַל נישט געווען בערעכטיגט.

ירושלים. (יט״א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם לעצטען צוזאַמענשטויס ביים כותל־מערבי איז ווערט צו דערמאָנען איינינע איינצעלהייטען וועגען די אינצידענטען אין די פאָריגע יאָהרען. אַ שטאַרקען רושם האָבען געמאַכט די געשעהענישען אום יום־כפור אין יאָהר 1925, ווען די אַראַבישע פּאָליציי־אָפיצירען האָבען בעזייטיגט די בענקלעך, אויף וועלכע עס זענען געזעסען די אַלטע לייט ביים כותל־מערבי בעת די תפילות. דאָס יודענטום פון דער גאַנצער וועלט האָט דעמאָלט שאַרף פּראָטעסטירט גענען דער האַנדלונג פון דער פּאָליציי. די העברעאישע פרעסע אין ארץ־ישראל האָט שטאַרק אָנגעגריפען די פּאָליציי. וועלכע האָט נישט ערלויבט אָבצורוהען די זקנים, וואָס האָבען געפאַסט און געדאַוונט, שטעהענדיג אַ גאַנצען טאָג אויף די פיס.

דער דעמאָלסדיגער ירושלים׳ער גובערנאַטאָר סער ראָנאַלד סטאָרס האָט פעראָרדנעט צוריקצושטעלען אַ טייל בענקלעך און האָט ערלויבט צו זיצען אויף מאַטראַצען און פוסטע נאַפט־קאַנען. ענטפערענדיג אויף די טענות פון דער יודישער דעלעגאַציע, האָט סער סטאָרס ערקלערט, אַז דער פּערבאָט צו שטעלען בענקלעך ביים כותל־מערבי איז אַרויסגעגעבען געוואָרען נאָך מיט אַ פּאָר יאָהר צוריק דורכ׳ן נציב־העליון הערבערט סעמיועל, צוליב דעם פּראָטעסט פון די מוזולמענער, צו וועלכע עס געהערט דער ערד־שטח ביים כותל־מערבי. גובערנאַטאָר סטאָרס האָט ערקלערט, אַז ער אַ[...] קענט דאָס רעכט פון די יודען אויף צו בע[...] בענקלעך ביים כותל־מערבי און האָט מיטגע[...] אַז נאָך אין יאָהר 1918 האָט ער אויף דער [...] פון דר. ווייצמאַן זיך בעמיהט אָפּצוקויפען פאַר יודען דעם כותל־מערבי און דעם אַרומיגען [...] אָבער די מוזולמענער האָבען דעם פאָרשלאַג אָב[...] וואָרפען.

נאָך אַ בריף־אויסטויש וועגען דעם ענין [...] לאָרד פּלומער האָט דר. ווייצמאַן איבערגעגע[...] וועגען דעם אַ מעמאָראַנדום דער מאַנדאַט־קאָמי[...] אין נאָמען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע [...] דער „יודישער אַגענץ״.

נישט לייקענדיג די פערפליכטענדע געזעצ[...] ווערט אין מעמאָראַנדום אָנגעוויזען, אַז די מאַנד[...] טעך־מאַכט און דער פעלקער־בונד דאַרפען [...] נעמען אַלע מיטלען, כדי צו מאַכען אַ סוף [...] דער פיינליכער לאַגע, וואָס רופט אַרויס אַזאַ פ[...] ביטערונג ביים גאַנצען יודענטום. קאָלאָנעל סיי[...] וועלכער האָט דעמאָלט רעפּרעזענטירט די ענגלי[...] רעגירונג ביי דער מאַנדאַט־קאָמיסיע, האָט אָנ[...] וויזען, אַז לויט׳ן געזעץ האָבען די מוזולמענער ר[...] רעכט זיך ענטגעגענצושטעלען צו שטעלען בענקל[...] וויל נאָך די בענקלעך וועלען קומען שטענדער [...] די יודען וועלען בעקומען אַ חזקה אויף דעם אָ[...] דער שטרייט קען אַלזאָ געלעזט ווערען נאָר ד[...] אַן׳אָבמאַך צווישען די יודען און מוזולמענער, ה[...] כע די רעגירונג וועט שטיצען מיט אַלע מיטל[...]

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פון לונגען־הארץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג־זון. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמיט[אג]
צוריקגעקעהרט.

בעקאַנטמאַכונג.
מיר מאַכען בעקאַנט אונזער געעהרטער קונדשאַפט, אַז אויף סוכות האָבען מיר פאַרגרייט
האָניג-לעקער
אַ גרויסער אויסוואַהל פון אין- און אויסלענדישע פערשידענע צוקער=וואַרג
און פון אייגענער אויסאַרבייטונג. אָריגינעלע גוביישע כאַלווע און אויך פון אייגענער אויסאַרבייטונג. אַלעס צו מעסיגע פרייזען,
מיט אַכטונג מ. ה. ווראָבלעווסקי
נאַוואָמיעסקאַ 21, טעל. 40-35.
בעמערקונג; מיר בעזיצען אַ פרישען טראַנספּאָרט מאַראַנצען, שפּראָטען ווי אויך פערשידענע דעליקאַטעסען.
193

Dr. ROŻANES
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.

Dr. med.
I. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספּעציאַליסט פאַר אינערליכע ... קראַנקהייטען
אָנגענומען פון 5 ביז 7 אָוונט

קאָנפעקציאָנערען-פערבאַנד, לאָדז, קאָנסטאַנטינער 10.
אַכטונג, קאָנפעקציאָנערען!
היינט, מאָנטאַג, דעם 1־טען אָקטאָבער ד. י., פּינקטליך 8 אין אָוונט קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל
אַ אויסערגעוועהנל. פערזאַמלונג
וועגען די וואַהלען צו דער האַנדעלס= און אינדוסטריע=קאַמער און אַנדערע זעהר וויכטיגע טאָג-פראַגען.
צוליב דער וויכטיגקייט פון דער פערזאַמלונג, בעטען מיר צאָהלרייך צו ערשיינען.
די פערוואַלטונג.
1262

האַנדווערקער=פעראיין אָגראָדאָוואַ 9.
מאָנטאַג, דעם 1-טאָג חול המועד, 7 אָוונד קומט פאָר די
גרינדונגס=פערזאַמלונג
פון אַן׳אייגענער באַנק
אַלע חברים און סימפּאַטיקער ווערען געבעטען צאָהלרייך צו קומען.
די פערוואַלטונג.

אַכטונג, ציי‌טונגס=פערקויפער!
די פערוואַלטונג פון ציי‌טונגס=פערקויפער מאַכט בעקאַנט אַלע איהרע מיטגלידער, אַז היינט מאָנטאַג, דעם 1. אָקטאָבער 6 אַ זייגער אָוונד וועט פאָרקומען אין אייגענעם לאָקאַל, וואָלבאָרסקאַ 34
אַ פערזאַמלונג
מיט פאָלגענדער טאָג־אָרדנונג:
1) אַ בעריכט פון דער טעטיגקייט; 2) ענדערען איין פּאַראַגראַף פון די סטאַטוטען. 3) וועגען קראַנקען-קאַסע.
מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

Dr. F. KLOZENBERG
נערווען-קראַנקהייטען
שענקעוויטשאַ 3/5, טעל. 53-5
צוריקגעקעהרט.

1276 צאָהן=אַרצט
H. OBODOWSKA
שענקעוויטשאַ 26
צוריקגעקעהרט.
עמפּפאַנגס-שעה׳ן פון 10–1 מיטאָג און פון 4–7 אָווענד.

Dr. med.
E. Szereszewska
CEGIELNIANA 66, telefon 65-45.
קינדער-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 12–1 און פון 4–6 נאָכמ.
888

אַכטונג, פּראָווינצער סוחרים פון מענער-קאָנפעקציע!
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז מיר בעזיצען אַ רייכען אויסוואַהל פון פערשידענע אַנציגער און פּאַלטענס פון די נייסטע פאַסאָנען!
אַלעס צו קאָנקורענץ-פרייזען!
מיט אַכטונג
י. זאַרזשעווסקי און ח. ברייטשטיין
לאָדז, פּאָלודניאָוואַ 18 אין הויף
(רעכטס I איינגאַנג II שטאָק).

DR. med. DONCHIN
מאָניושקי 1 MONIUSZKI 1, טעלעפאָן 9-97.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגענקראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט קיין פוילען.
נעמט אָן טעגליך פון 10–1 מיטאָג און פון 4–7 נ.מ.
זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג.

אונזער פריינד מישאַ העלמאַן צום טויט פון זיין אונפערגעסענער
מוטער
אונזער מיטגעפיהל
דוד און בנימין זילבערבערג.

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל דעם ה׳
איזאַק גלאַסען,
צוליב׳ן טויט פון זיין אונפערגעסליכען
פאַטער ב״ע
זייט געטרייסט!
אלחנן קויפמאַן און פרוי.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

1 מאנטאג — י"ז — תרפ"ט תשרי

אקטאבער
זון-אויפגאנג 5.31
זון-אונטערגאנג 5.26

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1910.

היינט, דעם 1-טען ה. ח. דארפען זיך מעלדען אין מיליטעריש-פאליציאישען ביורא, פיעטריקאווער 212, אלע מאנספערשוינען, וועלכע זענען געבוירען אין יאהר 1910 און וואוינען אויפ'ן שטח פון 1-טען פאליציי-קאמיסאריאט, וועלכעס פאמיליען-נעמען עס הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען:

A. B. C. D. E. F. G.

מארגען — פון 1-טען קאמיסאריאט אויף די בוכשטאבען:

Ch. I. J. K. L. Ł.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1908.

היינט מאנטאג ד. 1 אקטאבער הויבט זיך אן די רעגיסטראציע פון די יונגע-לייט, וואס זענען געבוירען געווארען אין 1908 און א צוגאב-רעגיסטראציע פאר די געבוירענע אין 1906 און 1907, וועלכע האבען זיך נאך ביז איצט נישט רעגיסטרירט.

היינט דארפען זיך רעגיסטרירען אלע געבוירענע אין 1908 י. וועלכע וואוינען אין 1. פאליציי-קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען:

A. B. C. D. E. F. G.

די רעגיסטראציע קומט פאר אין לאקאל פון מיליטעריש-פאליציאישע ביורא ביים מאגיסטראט (פיעטרקאווער 212) און קומט פאר פון 8.15 ביז 1 א זייגער בייטאג.

ביים רעגיסטרירען זיך דארפען מיטברענגען א פאס מיט א פאטאגראפיע, אבער אנ'אנדער דאקומענט וואס בעשטעטיגט די אידענטישקייט פון דער פערזאן פאר נישט מעלדען זיך צו דער רעגיסטראציע דראהט א שטראף.

דירה-געלד פאר 1 צימערדיגע וואוינונגען.

(–) פון 1-טען אקטאבער דארף מען צאהלען פון וואוינונגען וואס בעשטעהען פון 1 צימער און פון 1 צימער און א קיך — 55 פראצענט פון גרונט-דירה-געלד. צוזאמען דערמיט דארף דער לאקאטאר נישט מעהר צאהלען: פאר רייניגען קוימענס, בעלייכטען דאס טרעפען-הויז, אפצאהל פאר'ן סטרוזש און ארויספאהרען דאס מיסט, עס בלייבט נאר דער צוגאב-אפצאהל פאר צושטעלען וואסער און ארויספיהרען אונריינקייטען.

קאנפליקט צווישען דאקטוירים אין קראנקען-קאסע.

שוין א פאר חדשים, ווי די קראנקען-קאסע צאהלט אויס די דאקטוירים געזשע מיט א בעדייטענדער פערשפעטיגונג.

צווישען די דאקטוירים איז צוליב דעם ענטשטאנען א גרויסע אונצופרידענהייט און זיי האבען בעשלאסען אונטערצונעהמען אנ'אקציע, כדי זיך צו דערשלאגען, אז זיי זאלען פינקטליך בעקומען זייער געהאלט.

א רויב-אנפאל.

עהערנעכטען ארום 4 א זייגער פארטאג איז אין מלוכה'שען וואלד אונטער פאדעמביץ פארגעקומען א דרייסטער באנדיטען-אנפאל אויף די דורכפאהרענדע מאריאן באזשיצקי, פראנצישעק קאוואלטשיק און סטאניסלאווא פיענקניארסקא.

די בעוואפענטע באנדיטען האבען צוגערויבט ביי די דורכפאהרער דאס גאנצע געלד און ענטלאפען צוריק אין וואלד אריין.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
צוריקגעקעהרט.
נגערזשער 11, טעל. 34-72. נעמט אן פון 6—8 אוו.

ערב א שטרייק אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע.

אונטערהאנדלונגען צווישען אינדוסטריעלער און ארבייטער.—אינדוסטריעלער אפגעזאגט צו געבען הוספה—ארבייטער בעשלאסען צו שטרייקען.

ווייטערדיגע אונטערהאנדלונגען וועלען פארקומען אין ווארשא.

(–) שבת פארמיטאג איז אונטער'ן פארזיץ פון אינזשיניער רומפעל פארגעקומען א קאנפערענץ מיט די פארשטעהער פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען וועגען דער הוספה פון 20 פראצענט, וועלכע עס האבען ארויסגעשטעלט די טעקסטיל-ארבייטער.

אויף דער קאנפערענץ זענען א חוץ דער הוספה-פראגע דורך די פראפעסיאנעלע פעראיינען ארויסגעשטעלט געווארען נאך א גאנצע רייהע פראגען צו בעהאנדלען.

דער קלאסען-פעראיין האט ארויסגעשטעלט די פראגע וועגען א העכערען לוין פאר די ארבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט ביי עטליכע שטיהלען. זיי פאדערען פאר א וועבער, וועלכער ארבייט אויף מעהר ווי 4 שטיהלען 35 פראצענט מעהר פונ'ם גרונד-לוין און פאר א וועבער, וועלכער ארבייט אויף מעהרער וועב-שטיהלען אהן טעכנישע פערבעסערונגען, 50 פראצענט איבערלוין,

אין דער זעלבער פראגע האט דער פארשטעהער פון „פראצא" זיך ארויסגעזאגט, אז די רע-ארגאניזאציע פון ארבייט בעת וועלכער איין ארבייטער קען בעדינען אפילו עטליכע צעהנדליג מאשינען, שטויסט ארויס די ארבייטער פון דער ארבייט און קען נישט טאלערירט ווערען, דעריבער האלט די „פראצא" די פאדערונג נישט אונטער.

אינזשיניער רומפעל האט אין נאמען פון די אינדוסטריעלער פארגעלעגט 20 פראצענט הוספה פאר די ארבייטער, וועלכע ארבייטען אויף עטליכע שטיהלען און 30 פראצענט פאר די ארבייטער וועלכע ארבייטען אויף עטליכע שטיהלען אהן טעכנישע פערבעסערונגען.

אין דער פראגע איז מען צו קיין הסכם נישט געקומען.

וואס שייך דער פאדערונג, אז אויב אנ'ארבייטער קומט אויס צו ווארטען אין פאבריק אויף ארבייט מעהר ווי 2 שעה, זאל דער ארבייטער בעקומען בעצאהלט פאר דער צייט, וואס ער ווארט נישט צוליב זיין שולד, האט אינזשיניער רומפעל ערקלערט, אז ער איז נישט קאמפעטענט די פראגע צו לעזען. ער וועט אבער די פראגע שטעלען צום לעזען דער פערוואלטונג פון דעם אינדוסטריעלען-פערבאנד.

ווייטער איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען דער אונבעריהרקייט פון די ארבייטער-דעלעגאטען. די ארבייטער-פארשטעהער פאדערן א שריפטליכען אפמאך, אז די ארבייטער-דעלעגאטען זאלען נישט ליידען צוליב דעם, וואס זיי טרעטען ארויס אין נאמען פון די ארבייטער בעת די אקציע.

אויף דער פראגע האט אינזשיניער רומפעל ערקלערט, אז פאבריקס דעלעגאטען זענען פאר-אויסגעזעהען אין ארבייטס-געזעץ און מען ברויכט נישט קיין ספעציעלע פערזיכערונגס-אפמאכען.

וועגען דער פאדערונג פון „פראצא", עס זאל די ארבייטער בעצאהלט ווערען פאר דער שטרייק-צייט צוליב די שטראף-טאבעלעס האט אינזשיניער רומפעל ערקלערט, אז די פאדערונג איז רעכטלאז, ווייל דאס געזעץ זעהט נישט פאר-אויס קיין בעלוינונג פאר א שטרייק צייט.

אין דער הויפט-פראגע וועגען א הוספה פון 20 פראצענט פאר די טעקסטיל-ארבייטער האט אינזשיניער רומפעל ערקלערט, אז די טעקסטיל-אינדוסטריע געפינט זיך איצט אין א זעהר נישט גינסטיגער לאגע, פאר סחורה נעהמט מען וועקסלען אפילו אויף 12 חדשים, די צייטווייליגע סעזאן-אויפלעבונג אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע קען נישט פערעכנט ווערען פאר א גינסטיגע קאניונקטור. ווייטער ווייזט אינזשיניער רומפעל אן דערויף, אז די טעקסטיל-ארבייטער פערדינען מעהר ווי די ארבייטער ביי אנדערע אפילו שווערע ארבייטען ווי ביי מעטאלורגיע, בערג א. ד. גל. צוליב דעם, וועלען די אינדוסטריעלער די ארויסגעשטעלטע הוספה-פאדערונג נישט נאכקומען.

ארבייטער-פערזאמלונגען

אין צוזאמענהאנג מיט דעם אויסגאנג פון דער פארמיטאגדיגער קאנפערענץ מיט דעם פארשטעהער פון די אינדוסטריעלער איז שבת נאכמיטאג פארגעקומען פערזאמלונגען אין די פראפעסיאנעלע פעראיינען.

אין קלאסען-פעראיין איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע די הוספה-אקציע אונטערצושטיצען מיט א שטרייק, וועלכער ווערט פראקלאמירט אויף מארגען, דינסטאג דעם 2 טען אקטאבער.

אין „פראצא" און אין די קריסטליכע פראפעסיאנעלע פעראיינען איז בעשלאסען געווארען צוזאמענצורופען אויף היינט (מאנטאג), אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון אלע פעראיינס-מיטגלידער אויף א מיטינג און דארט זאל בעשלאסען ווערען וואס פארא מיטלען אנצונעהמען אין קאמף פאר דער לוין-אקציע.

אונטערהאנדלונגען וועלען פארקומען אין ווארשא.

וועגען דעם אויסגאנג פון דער קאנפערענץ צווישען די אינדוסטריעלער מיט די ארבייטער-פארשטעהער, האט דער ארבייטס-אינספעקטאר באלד מיטגעטיילט דעם הויפט-אינספעקטאר ה' קלאט אין ווארשא.

ה' קלאט האט ערקלערט, אז די ווייטערדיגע אונטערהאנדלונגען וועלען פארקומען אין ווארשא. און אויף מארגען דינסטאג איז בעשטימט א צווייטע קאנפערענץ אין לאקאל פון האנדעלס-מיניסטעריום אין ווארשא.

שארפע שטעלונג פון „פראצא".

(ב) אין צוזאמענהאנג מיט דער ערפאלגלאזער קאנפערענץ מיט די אינדוסטריעלער איז אין פעראיין „פראצא" נעכטען פארגעקומען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון די פעראיינס מיטגלידער.

נאכדעם ווי דעפוטאט וואשקעוויטש און דער לייטער פונ'ם פעראיין ה' קאזמירטשאק האבען אפגעגעבען א בעריכט וועגען דעם אויסגאנג פון דער קאנפערענץ איז אנגענומען געווארען פאלגענדע רעזאלוציע:

„די פערזאמעלטע רופען אלע טעקסטיל-ארבייטער צו פערטיידיגען זייער רעכט.

„די פערזאמעלטע האלטען פאר נויטיג צו שאפען אנ'איינהייטליכען עקאנאמישען פראנט, כדי צו קעמפען פאר זייערע גערעכטע פאדערונגען.

„די האנדלונג פון די אינדוסטריעלער האלטען זיי פאר א פראוואקאציע און די פעראנטווארטליכקייט פאר די פאלגען פאלט אויף די לאדזער קאפיטאליסטען.

די פערזאמעלטע שטעלען פעסט, אז דאס שטענדיגע פראוואצירען די ארבייטער מצד דעם אינדוסטריעלער-פעראיין און די פאליטיק פון הונגער-לוינען, וועלכע פיהרט צו וואס אמאל שארפערע קאנפליקטען, צו געזעלשאפטליכען אנטאגאניזם, צו שטענדיגע סכסוכים, ברענגט אריין אנארכיע אין דער פראדוקציע, גראבט אונטער די רוה און פרידען אין לאנד און דערמיט פיהרען די פאבריקאנטען צו אנ'אנטימלוכה'שע אקציע.

א מארד אויף א פערוויילונג.

חברה „וואוילע יונגע" דערהרג'ענען אנ'ארבייטער.

(–) שבת אין אווענט איז אין „קאלאסעאום" פארגעקומען א פערוויילונג. צו דער פערוויילונג איז געקומען א גרויסער עולם, פארטאגס איז אנגעקומען א גרופע „וואוילע יונגען" פון דער אונטערוועלט. זיי האבען זיך אריינגעריסען אין זאל און אנגעהויבען זיך חוצפה'דיג פערהאלטען צום פובליקום אין זאל.

אינצווישען האבען זיי בעליידיגט א פרייליין. איינינע פון די איינארדנער האבען זיך אנגענומען פאר דער בעליידיגטער, ס'איז ענטשטאנען א קריגעריי און א געשלעג. אויפצער פון די אנוועזענדע, זעהט אויס פון די וואוילע יונגע', האט אויסגעלאשען דאס עלעקטרישע ליכט. אין זאל איז געווארען פינסטער און ס'איז ענטשטאנען א געוואלדיגע פאניק. עס האבען אין דער פינסטער אנגעהויבען פליהען שטולען, בענק, פעסלעך פון ביר, סיפאנעס מיט וואסער. דער עולם האט זיך ארויסגעלאזט אויפ'ן גאס און דער געשלעג האט זיך אריבערגעטראגען פון זאל אויף דער גאס.

אינ'ם געשלעג האט בעקומען א טויט-קלאפ דער 25-יאהריגער אנגעשטעלטער יעקב סרעבניק, (פיעטריקאווער 34) דער קלאפ איז געווען אזא שטארקער, אז סרעבניק איז א טויטער געפאלען אויפ'ן ארט. דער טויטער-קערפער איז אפגעפיהרט געווארען אין שטעטישען פראזעקטאריום די פאליציי האט ארעסטירט עטליכע פערזאן.

היינט וועט פארקומען די לויה פון ערמארדעטען.

———:0:———

אנ'אעראפלאן-קאטאסטראפע.

אעראפלאן צושמעטערט געווארען אויף א פאבריק-דאך.—דער פילאט און מעכאניק פערוואונדעט.

(–) פרייטאג נאכמיטאג איז געשעהען אנ'אויסטערלישע קאטאסטראפע מיט אנ'אעראפלאן פון דער לאדזער לופט-ליגע: דער אעראפלאן פון טיפ „אלבאטראס 2" איז אראפגעפאלען אויף א דאך פון א פאבריק אויף זשעראמסקי-גאס און איז אינגאנצען צושמעטערט געווארען. דער פילאט און מעכאניק זענען פערוואונדעט געווארען.

מיר דערוויסען זיך וועגען דער דאזיגער קאטאסטראפע פאלגענדע פרטים: דער אעראפלאן איז האלב דריי נאכמיטאג ארויסגעפלויגען פון „פליה-פלאץ" אין רודא אויף א פראפאגאנדע רייזע, דאס אויפהויבען זיך איז צוגעגאנגען גאנץ נארמאל. דער אעראפלאן איז אפגעפלויגען קיין פאביאניץ, וואו ער האט אראפגעווארפען פראפאגאנדע אויפרופען און דאן איז ער אפגעפלויגען קיין לאדז.

אין מאמענט ווען דער אעראפלאן האט זיך געפונען איבער די הייזער צווישען גדאנסקא און זשעראמסקא גאס האבען די דורכגעהער בעמערקט, ווי די לופט-מאשין האט זיך א שאקעל געטון און ווערטיקאל אנגעהויבען פון אנ'ערך 300 מעטער הויך, אראפצופאלען. ס'האט זיך דערהערט א הילכיגער קלאפ, ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז דער אעראפלאן אראפגעפאלען אויפ'ן דאך פון דער פאבריק פון פראנץ וואגנער אויף זשעראמסקא 94.

דער אעראפלאן איז אינגאנצען צושמעטערט געווארען, די ארבייטער פון דער פאבריק האבען אנגעהויבען פונאנדערצונעהמען די טיילען פון דער צושמעטערטער לופט-מאשין און פון אונטער די חורבות די צוויי פערוואונדעטע פליהער אנטאני יוזעפאוויטש און יוזעף ראבזשינסקי, ס'האט געקענט קומען נאך צו א גרעסער אומגליק, ווייל ס'האט געהאלטען דערביי, אז ס'זאל אויפרייסען דער בענזין אין מאטאר פון אנ'אעראפלאן, נאר א דאנק דעם אינזשיניער פון וואגנערס פאבריק האט זיך איינגעגעבען דאס אומגליק אויסצומיידען.

ביידע פערוואונדעטע פליהער זענען דורך דער פאגאטאוויע אפגעפיהרט געווארען אין מיליטער-שפיטאל אויף זאנייניקאווא-גאס.

די ארויסגערופענע פייערלעשער האבען פערהיטען דערפון, אז דער שווערער אעראפלאן זאל נישט איינרייסען דעם דאך און אריינפאלען אין דער פאבריקס-האלע. אויפ'ן ארט פון דער קאטאסטראפע זענען אנגעקומען די פארשטעהער פון דער מאכט און פון דער לופט-ליגע. די סבה פון דער קאטאסטראפע איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען, ווייל מ'קען נאך לעת עתה נישט אויספארשען די פערוואונדעטע פליהער.

Dr. med. M. GLAZER
ul. ZIELONA Nr. 6.
טעלעפאן 45 49
הויט- און וועגערישע קראנקהייטען
נעמט אן פון 8—9.30 12—2 און 7—8 אווענט.
צוריקגעקעהרט.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
פערכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך
אין לאמשביצע, נגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

קהלה-עטאַט.

דאָנערשטאָג, איז אין דער קהלה פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער עטאַט-קאָמיסיע צוזאַמען מיט די דעלעגאַטען פון אַלע פעראיינען, צוזאַמען ביז 100 פערזאָנען. דעלעגאַטען פון די אַרבייטער-פעראיינען זענען נישט געקומען.

ביים אָנהויב פון דער זיצונג האָט פרעזעס מינצבערג אויפגעקלערט, אַז די הויכע סטאַווקע פון עטאַט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען נישט פאַר'ן קליינעם און מיטעלען צאָהלער, נאָר ספעציעל פאַר די גרויסע גבירים.

עס זענען געשאַפען געוואָרען 6 קאָמיסיעס צו איינער אויף אַ ראַיאָן פון צוויי פינאַנץ-אַמטען. 3 פון די קאָמיסיעס האָבען זיך באַלד קאָנסטיטואירט און אָנגעהויבען זייער אַרבייט. די איבריגע וועלען די אַרבייט אָנהויבען היינט, מאָנטאָג. די קאָמיסיעס האָבען איצט פעסטצושטעלען דעם עטאַט פאַר'ן יאָהר 1928.

פון דער קראַנקען-קאַסע.

(—) קראַנקען-קאַסע שליסט איצט אָנ'אָפמאַך מיט צוויי פענסיאָנאַטען אין זאַקאָפּאַנע, וואוהין עס וועלען געשיקט ווערען קראַנקע אויף שווינדזוכט. אין די פענסיאָנאַטען געפינען זיך 60 בעטען, פון וועלכע אַ העלפט זענען בעשטימט געוואָרען פאַר פרויען און אַ העלפט פאַר מענער. די פענסיאָנאַטען וועלען אָפען זיין אַ גאַנץ יאָהר. די ערשטע גרופע קראַנקע וועט שוין אַרויספאָהרען אין נאָוועמבער.

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון דער קראַנקען-קאַסע איז בעשלאָסען געוואָרען צו אַסיגנירען 3000 זלאָטיס אַ חודש אויף דער אַנטי-שווינדזוכט-אַקציע אין לאָדז.

בעשווינדעלט לאָדזער זאַקען-פאַבריקאַנטען.

(2) אין דער לאָדזער זאָקען-בראַנזשע האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע אויפרעגונג די װעקסעל-אַפערע פון שעדלעצער יונגעלייט משה זשעטעלני און שלמה אָרלאַנסקי, וועלכע האָבען גענומען ביי לאָדזער פאַבריקאַנטען פאַר 100,000 זלאָטעס טוריטף אַרויסגעשטעלטע וועקסלען און ווען עס איז געקומען צו צאָהלען האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די יונגעלייט צאָהלען-נישט.

די לאָדזער פאַבריקאַנטען האָבען זיך אָרגאַניזירט און מען האָט די צוויי חברה-לייט געלאָזט אַרעסטירען.

בעת אַ רעוויזיע האָט מען ביי די באַנקראָטניקעס געפונען אַ גרויסע צאָהל זיידענע שטרימף און... מעסער צו פאַהרען קיין אַרגענטינע.

אַרעסטירט אַ באַנקראָטניק.

(—) די האַנדעלס-אָפטיילונג ביים קרייז-געריכט האָט אָנערקענט פאַר באַנקראָט די פירמע הערמאַן סאַמועל טאַשמאַ (זאָקען-פאַבריק) פון 6 מאַי ה. י. און פעראָרדנעט צו אַרעסטירען טאַשמאַ'ן.

קהלה איבערגענומען די קאָנטראָל אין די שעכט-הייזער.

מיטוואָך איז אין דער קהלה פאָרגעקומען אַ זיצונג פון ועד הכשרות. עס האָט זיך געהאַנדעלט וועגען איינפיהרען אָרדנונג אין די בעציהונגען צווישען דער קהלה מיט די שוחטים.

מיט אַ צייט צוריק האָט זיך די קהלה געווענדעט צום מאַגיסטראַט מיט אַ פאָרשלאַג, אַז אין שחט-הויז זאָלען אַריינגעלאָזט ווערען צום שחט'ען (שוחטים, מנקרים, חותמים א. אַ. וו.) נאָר אויף לעגיטימאַציעס פון דער קהלה. אַזוי-אַרום בעקומט די קהלה די מעגליכקייט פון אַ קאָנטראָל און איינפלוס איבער די שוחטים מיט זייערע מיטהעלפער.

די טעג האָט דער מאַגיסטראַט מיטגעטיילט דער קהלה, אַז ער איז מסכים צו דעם פאָרשלאַג און אַז פון איצט אָן וועלען אין די שחט הייזער אַריינגעלאָזט ווערען נאָר אויף די לעגיטימאַציעס פון דער קהלה.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון ועד הכשרות ביי דער קהלה מיט אַלע שוחטים; מיט אַ צייט צוריק איז איינגעפיהרט געוואָרען, אַז פון דער געהעכערטער טאַקסע פאַר שחיטה דאַרף געצאָהלט ווערען פאַר די מנקרים, חותמים א. אַ. וו. דער דאָזיגער בעשלוס איז נישט אויסגעפיהרט געוואָרען. איצט איז פאָרגעשלאָגען געוואָרען מצד דער קהלה, אַז די אַלע סכומים זאָלען איינגעצאָהלט ווערען דעם קאַסירער און יעדער זאָל מאַכען אַלע אויסצאָהלונגען. קיין שום שוחט טאָר נישט שעכטען ביז מ'שטעלט איהם נישט פאַר אַ קוויט אויפ'ן איינגעצאָהלטען שחיטה-געלד. ער אַליין טאָר נישט נעהמען קיין געלד.

די שוחטים פון שטעדטישען שעכט הויז אויף ראַדוואַנסקאַ זענען מסכים געווען אויף דעם, דאַגעגען האָבען די שוחטים פון באַלוטער שחט-הויז נישט געוואָלט איינגעהען אויף די נייע אָרדנונגען. ערשט ווען פרעזעס מינצבערג האָט ערקלערט, אַז אין אַזאַ פאַל, וועט די קהלה פעראָרדנען, אַז מען זאָל נישט אַריינלאָזען די שוחטים אין שחט הויז און וועט בעשטימען נייע שוחטים, זענען זיי איינגעגאַנגען.

פון מאָנטאָג אָן וועט שוין אין די ביידע שעכט-הייזער איינגעפיהרט ווערען די נייע אָרדנונג.

סקאַנדאַל איז ראָספּשער שטיבעל

אויף פּאָמאָרסקאַ 46 געפינט זיך אַ שטיבעל פון די ראָספּשער חסידים. דאָרט ראַוואָנט אויך אַ סטריקאָווער חסיד, אַ יוד, אַ באַלעבאָס, פרעזעס פון אַ גמלות-חסדים-קאַסע און אַ יוד אַ בעל צדקה משה פעלעשינסקי, אַזוי ווי ער וואוינט אויף דעם זעלבען הויף, האָט ער אַריינגעגעבען אין שטיבעל אַ ספר, מיט אַ גאָלדענעם עץ חיים, אַ גאָלדענע קרוין א. אַנד. דער גבאי פונ'ם שטיבעל, האָט געהאַט עפּיס אַ געלד סכסוך מיט פעלעשינסקי, איז ער אַוועק מוצאי יו"כ אַרויסגענומען די גאָלדענע עץ חיים מיט דער קרוין און זיי פערזעצט אין לאָמבאַרד אויף 40 זל. ביז שבת האָט ער קיינעם גאָרנישט געזאָגט וועגען דעם, און ערשט שבת ווען ס'איז געקומען צו קריאת ספר און מ'האָט זיך געכאַפּט אַז דער ספר איז נישטאָ, האָט דער גבאי דערציילט, אַז ער האָט פערזעצט די זאַכען. די אויפרעגונג איז געווען אַ געוואַלדיגע, ווייל צוליב שבת האָט מען די גאָלדענע צירונג נישט געקענט אויסקויפען פון לאָמבאַרד און ביידע טעג יום טוב איז דער ספר נישט געווען בעציהרט.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן און א. קאָמפּאַניעץ.

ווילנער גאַסט-ראָלען פון אַמעריקאַנער סטאַר **בענני אַדלער** און די ליבלינגע פון לאָדזער פובליקום באַריסאָווא, ראַבינאָוויטש, בראָנעצקי

היינט, מאָנטאַג, 9 אָווענד צום 2. מאָל די גרויסע סוקסעס-פיעסע פון י. גאָרדין

דער פרעמדער

אין 4 אַקטען. הויפט-ראָל „נפתלי הערץ“ — בענני אַדלער.

צום שלוס: קופּלעטען און דועטען, געזינגען פון ה' ראַבינאָוויטש, מאַד' און ה' מאַכאַראָווסקי.

דינסטאָג, 9 אין אָווענד די שוין לאַנג נישט געשפּילטע פּיעסע פון יעקב גאָרדין

קעניג ליר

אין 4 אַקטען מיט געזאַנג. הויפּט-ראָל דוד משה'לס — ב. אַדלער.

מיטוואָך, 9 אָווענד — צום לעצטען מאָל די ערפאָלגרייכע פיעסע פון סעזאָן, וועלכע איז אַדורך מיט אַ גרויסען ערפאָלג

„שלמה חכם“

אין 4 אַקטען פון יעקב גאָרדין. הויפּט-ראָל „שלמה“ — בענני אַדלער.

עס נעהמט אַנטייל (לויט א. ב.) פרויען: בעזמאַן, באַריסאָווא, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, מאָדערמאַן, קאָמפּאַניעץ. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בראָנעצקי, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, מאַטקאָוו, נייהויז, פּאָלאַנסקי, ישראל קאָמפּאַניעץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.

רעזשי: מ. אַרנוואַלד. מוזיק. לייטונג: ל. זעלמאַן. בילעטען אין פילהאַרמאָניע-קאַסע.

געהט אַ יוד אין שענקעל אַריין...

(בילדלעך פון דער סוחרישער נאַוואָמיעסקאַ).

נאַוואָמיעסקאַ 19. אדרבה, ווייזט מיר אַ יוד אין לאָדז, וואָס זאָל נישט וויסען פון דעם הויז? — אפילו קינדער אין די וויגען, בעת זיי גיבען אַ קוק אויף זייערע וויקעלעך, אויף זייערע ווינדעלעך, נישט אויסגערעדט זאָל עס זיין, גיבען זיי זיך באַלד אַ דערמאָן:

„אַהאַ, נאַוואָמיעסקא די סחורה אויף די וויקעלעך, אויף די ווינדעלעך איז דאָך טאַקי געקויפט געוואָרען דאָרט אין די האַלעס...

איז דאָרט אייביג אַ טומעל, אַ הו-הא, אַ האַרמידער, געשרייען, איינער רופט אַ סוחר, איינער קלאַפט אויף דער האַנד אויס דעם מקח, איינער דינגט זיך, איינער קריגט זיך און יודעלעך לויפען מיט די שטעקעלעך, דרעהען מיט די הענד, „שמעיה'ן“ מיט די בערדליך און „מנחם-מענדלען“ מיט די היטעלעך, מען שוויצט, מען סאַפּעט, מען בלאָזט זיך, מען רייסט זיך די גרגרת'ן אַרויס, ביז מ'... צעהט דעם לעבעדיגען גראָשען פאַר די אויגען...

אַז די האַלעס ווערען געשלאָסען און די נאַכט גיט זיך אַזוי אַ לאָז-אַראָפּ, אומס'גערעכט אויף די פערדריהעטע מנחם-מענדיל-היטעלעך און ציהט נאָך פעסטער צוזאַמען די אויסגעטריקענטע גרגרת'ן פון אַ גאַנצען טאָג פילדערען און שרייען — געהט דער יוד אין שענקעל אַריין, טאַקי נישט ווייט, אויפ'ן זעלבען הויף, פערשטעקט עגיות'דיג אין אַ ווינקעל — דאָרט איז דער „באַר וואַרשאַווסקי“, און דאָרטען רוהט זיך אַ יוד, „בקבוצת מרעים“ אָפּ פון דעם אַ גאַנץ-טאָגיגען שמעיה'ן און מנחם-מענדלען...

אַ יוד געהט אָבער נישט גלאַט אַזוי אין שענקעל אַריין — אַ יוד איז נישט קיין שיכור און דער שטייגער פון אַ יוד איז נישט צו זיצען אין קיין שענקען — אין „באַר וואַרשאַווסקי“ איז אָבער אייביג פול, אייביג געפּאַקט, קיין עין-הרע, נישט אַ שפּילקע אַריינצווואַרפען און דווקא מיט אנשי-שלומנו זאָלען לעבען און געזונד זיין, שעהנע יודען מיט סוחרישע בערדלעך, קעסט-יונגעלייטלעך, און אַזעלכענע, וועלכע זענען ערשט-וואָס אַרויס פון די קעסט און שטעהען שוין מיט איין פוס אין עולם-המסחר.

אין „באַר וואַרשאַווסקי“ „באַוויעט“ זיך דער עולם, מ'טרינקט יודישלעך אַ גלעזעל ביער, מ'דערכאַפּט זיך דאָס יודישע האַרץ מיט אַ ביסעל „שלום-זכר“-אַרבעס און די יודישע נשמה, אָט דאָס פינטעלע יוד, וואָס נאָגט אייביג און בריהט און לאָזט נישט אָפּ די „צאן קדשים“, אפילו דעמאָלט, ווען זיי קלאַפּען אויס אויף אַ גראָבער פּויערטעס האַנד דעם מקח — אָט די נשמות פון די צעטראָגענע יודעלעך קוויקען זיך מיט אַ שטיקעלע סיראָטע-אַ כזית'ל „יאַסעלע“, אַ פּיצעלע קוואַרטין; אַ שטיקעלע הערשמאַן, אָדער אפילו קופּער געהט אויך נישט צו פיס.

— ווילט איהר סיראָטע? — מהיכי תתי, אַ פּיצעלע יאַסעלע? — אדרבה!, קוואַרטין? זעהר פיין!

און צופרידען איז דער עולם — ווער צו גאָט האָט און שרייט: יודען, סוחרים, פערגעסען די וועקסעלעך מיט די פּראָטעסטען, שטעלען אויף מויל און אויערן און פאַממאַקעווען מיט דער צונג, קעסט-יונגעלייטליך, פערגלייזען פרום די אויגען און דרעהען צו מיט די גראָבע פינגער, יודען מנגנים העלטען אויף די סידורים'לעך און כאַפּען אויף מיט די קאַמער-טענער צי ר' יאַסעלע נעהמט נישט אַמאָל, אַנשטאָט דעם אויבערשטען „צע“, דעם אונטערשטען „פע“ און חסידישע בחורימלעך, משכילים קומען אַריין מיט די בלעטער נאָטען-פּאַפּיר און „גנב'ענען“ זיך „אַ השכיבנו“ צי אַ „רצה“ און שפּעטער ווערט דער „השכיבנו“ מגולגל אין אַ „לכה דודי“, צי אין „יצוה צור חסדו...

אָט אַזוי קוויקען זיך יודעלעך גאָר יודישלעך און געהען אַוועק צופרידענע און שמועסען צווישען זיך:

— נו, דאַרף מען אַ פילהאַרמאָניע, מיט בילעטען, מיט אַ קאָנטראָלער, מיט מעשות, געשעפטען? — אַז פאַר אַ פּאָר גראָשען, אַז דו טרינקסט אַ גלעזעל ביער, אַז דו הערסט אַ קאָנצערטעל, ווער מיר איין שטיקעל גיטס גינט!

אַזוי אָט איז שוין, הפנים, בעשערט, אַז נאַוואָמיעסקא 19 זאָל קאָנקורירען מיט דער גאַנצער שטאָט און אפילו מיט'ן „פילהאַרמאָניע“!...

י. שרה'לעס.

„אַרט“.

ס'איז נאָך נישט אַריבער קיין גאַנץ יאָהר, ווי ס'איז געבוירען געוואָרען ביי אונז אין שטאָט דער „אַרט“-אַנסאַמבל: אַנ'אַנסאַמבל פון בעגייסטערטע טעאַטער-אַדעפּטען, מיט אַ העכערען בעגריף וועגען קליין-ביהנע-קונסט.

טוליענדיג זיך צו זייער גייסטיגען איניציאַטאָר און לייטער מ. בראָדערזאָהן, וועמענס טענדענץ און אידעאַלע שטרעבונג איז געווען צו שאַפען עפּיס שעהן-קינסטלערישעס, האָט אָט דער אַנסאַמבל אָנגעהויבען פאַר אונזערע אויגען צו לערנען שטעהן, געהען, רעדען, צו ערשט נישט-דרייסט, אָבער וואָס ווייטער, אַלץ דרייסטער און זיכערער, ביז די ציטערדיגע טריט אויף די „ברעטער וואָס בעדייטען די וועלט“, זענען פעסטער געוואָרען, די בעוועגונג איז פריי און עלאַסטיש געוואָרען, ביז... (זייט מוחל פאַר'ן שפּרונג) עס האָט זיך ענטוויקעלט אַנ'אָרגאַנישער צוזאַמענשפּיל פון ליכט, פאַרב קלאַנג, מוזיק, טאַנץ, ריטם, דיקציע, זשעסט און מימיק.

דער קונסט-הונגעריגער עולם האָט דעם געזונדען הומאָר, וואָס „אַרט“ האָט מיט פולע הויפענס אין איהם געוואָרפען, אויפגענומען מיט אָנערקענונג, און די עקזיסטענץ פון „אַרט“ איז געזיכערט געוואָרען.

ס'איז שוין אַ פאַקט, מיר האָבען אַ קליין-קונסט-ביהנע אין בעסערען זין פון וואָרט. מיר הערען דאָרט און זעהען פיין-דורכגעטראַכטע דיאַלאָגען אין סצענקעס פון פאָלקסטימליכען שאַפען, דורכגעפלאָכטען מיט'ן עכטען פיינעם יודישען וויץ. און אַזוי ווערען מיט גרויס בייפאַל כסדר אויפגענומען אַלע פּראָגראַמען. איבער דער ליטעראַריש-קינסטלערישער זייט שרייבען אַנדערע, פאַר מיר בלייבט נאָר אָפּצושאַצען די מוזיק פון טאַלאַנטירטען דוד בייגעלמאַן. איך טו די דאָזיגע מלאכה מיט פערגעניגען, ווייל דער קאָמפּאָזיטאָר פערדינט דאָס עהרליך.

בייגעלמאַנס מוזיק צו דעם לעצטען פּאַרבענרייכען און שטימונגספולען פּראָגראַם, איז ווי אַ גאָלדענע ראַהם.

בראַוואָ, בייגעלמאַן, איהר דאַרפט אַרבייטען ווייטער, דרייסטער און שטאַרקער. דער ערפאָלג פון אייער איצטיגער מוזיק איז נישט איינגאַנצען אייער פערדינסט, ס'איז פיל מעהר דער דראַנג צו שעהנס מצד דעם טיפפיהלענדיגען יודישען גייסט, וועלכען איהר מוזט און דאַרפט טעאָרעטיש ענטוויקלען, נישט בלייבענדיג שטעהען ביים ערשטען ערפאָלג.

איהר יונגע קינסטלער פון „אַרט“ דאַרפט אויך נישט צו שכאַ'ן ווערען, אייך, ליבסטע חברים, קען נאָר איצט אונטערשטיצען די צהוליק-שטורענגע קריטיק, צו וועלכע איהר זייט שוין, אמת, דערוואַקסען, אָבער וועלכער איהר זייט גלייכצייטיג נאָך זעהר פיל שולדיג. די קריטיק וועט אייך היטען, אַז איהר זאָלט חלילה נישט זיס איינדרעמלען אונטער די ליבגעזאַנגען און בייפאַל. זי וועט אייך אויך היטען פון אייערע ערגסטע פיינד — פערקריפלונג און שאַרוש. דאַן ערשט וועט איהר ערפילען אייער קינסטלערישע מיסיע, וואָס עס האָט אויף אייך אַרויפגעלעגט דער ליטעראַרישער לייטער און דאָס האָפענדע פּובליקום.

D—ski.

———:0:———

דאָנערשטאָג שפּילט יאַן קובעליק אין פילהאַרמאָניע.

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען וועט דאָנערשטאָג אָווענד אויפטרעטען אין פילהאַרמאָניע זאָל מיט איין און איינציגען קאָנצערט דער וועלט-בעריהמטער קינסטלער און קעניג פון די פידלער יאַן קובעליק.

קובעליק'ס הערליך שפּילען פערכשופט דעם עולם און לאָזט איבער אַ גייסטיגען פערגעניגען. אומעטום וואו דער גרויסער קינסטלער טרעט אויף געהען אַדורך זיינע קאָנצערטען מיט אַ ריזיגען ערפאָלג.

אויך אין לאָדז ווערט דער דאָנערשטאָג'דיגער קאָנצערט ערוואַרטעט מיט גרויס שפּאַנונג.

DR. MED.

JAKÓB EYCHNER

אַלעע 1-טער מאַי 16, טעל. 24-11.

צוריקגעקעהרט.

קאַבינעט-קריזיס אין ליטע?

מלוכה-פרעזידענט סמעטאנא געגען וואלדעמאראס.

ווילנע, 30 (ספּ. טעל.) ווייט עטליכע טעג נצהען אַ״ום קלאַנגען, אַז וואַלדעמאַראַס קאַבינעט האַלט ביים פאַלען. דער „פערבאַנד צו ראַטעווען די רעפּובליק" וואַרפט פונאַנדער אויפרופן אין די פּראָווינץ שטעדט, בפרט צווישן מיליטער.

פּרעזידענט סמעטאָנאַ האָט צונויפגערופן אַן אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון מיניסטאָרען-ראַט אויף וועלכער ער האָט ערקלערט, אַז ס׳דאַרף רעווידירט ווערען די ביז איצטיגע פּאָליטיק, וועלכע איז אַוועק אויף נישט ריכטיגע וועגען.

וואַלדעמאַראַס האָט ערקלערט, אַז דער פּאָליטישער קאַמף, וואָס ווערט געפיהרט אין ליטע קומט פאָר אויסשליסליך צווישען איהם מיט דער אָפּאָזיציע און דערפאַר וועפּינט ער דעם איינציגען אויסוועג אין זיין דימיסיע.

דעמזעלבען אָווענד האָט וואַלדעמאַראַס אָפּגעהאַלטען קאָנפערענצען מיט׳ן דייטשען און סאָוויעטישען געזאַנדטען.

מ׳רעכענט, אַז אַ קאַבינעט-קריזיס איז אומפערמיידלין.

די פערטיידיגונגס-עדות

אין גרויסען מאַריאַוויטישען פּראָצעס.

אין פּראָצעס פון מאַריאַוויטישען אַרציביסקופּ קאָוואַלסקי האָט נעכטען עדות-געזאָגט דער מאַריאַוויטישער גלח נאָוואַקאָווסקי און די „זאַקאָנניצע" ראַפאַעלי,

ווי דער עדות ערקלערט, האָט זיך מאַנכעס מאָל געטראָפען, אַז קאָוואַלסקי האָט פּאָטערליך אַ קוש געגעבען, וועלכע ס׳איז מיידעל פון אינטערנאַט אָדער פון די מאַנגראַליסטקעס. קיין איינע פון די שוועסטערין האָט ער נישט געקושט, דאָס זענען פּליאַטקעס, ס׳איז נישט אמת אויך, אַז קאָוואַלסקי האָט עטליכע פרויען, ער האָט נאָר איין פרוי, וועגן עם רעדט זיך וועגן, וועלכע ס׳איז פערבינדונג ביי די מאַריאַוויטען, דאַרף מען דאָס אויסטייטשען אַלס גייסטיגע פערבינדונג און נישט אַלס פיזישע.

דער עדות דערצעהלט, אַז דער גלח פּאָנגאָסקי, וועלכער האָט אַזוי שטאַרק בעשולדיגט דעם אַרציביסקופּ קאָוואַלסקי, האָט אַליין איינגעאָרדנט צוזאַמען מיט פרויען זונען-בערער, בעת וועלכע מ׳איז געגאַנגען אַרום-נאַקעט.

דער עדות רעדט אויך אויס פיל שלעכטס אויף די איבעריגע עדות פון דער בעשולדיגונג ווי גלח ריטעל, אויך גלח מאַרושעווסקי און בעזונ־דערס אויף וואַרעמבסקי, וועלכער ווערט גערעכענט פאַר דעם איניציאַטאָר פון גאַנצען פּראָצעס.

דאַן קומען פאָר עטליכע קאָנפראָנטאַציעס מיט דעם ראַזינגע-עדות.

גלח באַנאַשאַק ערקלערט, אַז דער גלח באָוואַ־קאָווסקי זאָגט ליגען, ער ערקלערט, אַז קאָוואַלסקי האָט געלעבט פיזיש מיט דער „מאַטעטשקאַ" קאָוו־לאָווסקאַ. אויף זיין חתונה איז קאָוואַלסקי אָנוועזענד געוועזען מיט זיינע זעקס ווייבער און האָט געלאַכט פון איהם ווען באַנאַשעק איז נאָך דער חתונה נישט געגאַנגען שלאָפען צו זיין פרוי.

אויף דער פראַגע פון פּאָרזיצענדען וואָס גלח נאָוואַקאָווסקי זאָגט צו דעם אַלעמען, ענטפערט דער עדות:

— אויף אַזעלכע נאַרישקייטען געפין איך נישט קיין ענטפער, דאָס קענען נאָר זיין פלוידערייען פון אַ משוגענעם.

דאַן קומט פאָר אַ קאָנפראַנטאַציע צווישען דעם עדות גלח נאָוואַקאָווסקי און דעם עדות באַ־ראַווסקאַ. דאָ קומט פאָר די זעלבע געשיכטע, גלח נאָוואַקאָווסקי ערקלערט, אַז די באַראָווסקאַ זאָגט ליגען און באַראָווסקאַ בעהויפּטעט פערקעהרט.

שטרענגע פעראָרדנונגען געגען די בית עלמין-שענדער אין דייטשלאַנד.

בערלין, 30. (יט״א־טעלעגראַפיש) אין צו־זאַמענהאַנג מיט די אַנטיסעמיטישע אומרוהען אין עסען האָט דער רייטשער יוסטיץ־מיניסטער אַרויס־געגעבען אַ פעראָרדנונג צו די געריכטען, אַז זיי זאָלען לעגען אַ בעזונדערען אַכט אויף די פערברע־כענס פון שענדען די יודישע בית־עלמינס אין פערשידענע שטעט אין דייטשלאַנד.

דער מיניסטער בעפעהלט זיך צו בענעהען מיט די פערברעכער אויף דעם שטרענגסטען אופן, כדי צו מאַכען אַ סוף צו די ווילדע מעשים.

גלייכצייטיג האָט דער אינערן־מיניסטער אַרויס־געגעבען אַ בעזונדער פעראָרדנונג וועגען דעם זעל־בען ענין צו דער פּאָליציי.

אַנטיסעמיטישע אָנפאַלען אין עסען.

בערלין, 30. (יט״א־טעלעגראַפיש) אין עסען חזרן זיך ווייטער איבער די אַנטיסעמיטישע עקס־צעסען. אום יום־כפור האָבען אַ גרופּע היטלער־לייט אויסגעהאַקט די שויבען אין דער סינאַגאָגע און ענטלאָפען.

דעם ערשטען טאָג סוכות זענען אויף עטליכע אויטאָס אָנגעקומען גרופּען „היטלעראָווצעס" אָנגע־הויבען אַן אַטאַקע מיט די יורען, וועלכע זענען געשטאַנען פאַר׳ן פּלאַץ פון דער סינאַגאָגע, דאַן האָבען זיי מיט גרויסע שטיינער אויסגעהאַקט כמעט אַלע שויבען אין דער סינאַגאָגע און זענען ענטלאָפען אויף די אויטאָס. די יודישע בעפעלקערונג האָט מורא פאַר ווייטערדיגע אומרוהען, אויב די פּאָליציי זאָל בלייבען ביי איהר ביז איצטיגער פּאַסיוויטעט.

געפונען אַן אוצר פון 15 מיליאָן זל.

ווילנא, 30 (ספּ. טעל.) אין פּאָלוואַרק יאַ־קובקאַ האָבען אַרבייטער בעת דער אַרבייט אין פעלד געפונען צוויי קאַסטענס מיט זילבער און מטבעות, וועלכע שטאַמען פון דער צווייטער העלפט פון 18-טען יאָהרהונדערט. די ווערט פון די גע־פונענע מטבעות און חוב׳ס זילבער בעטרעפט אַרום 15 מיליאָן זלאָטיס

אמעריקא׳ס נאָטע וועגען ענג-ליש-פראַנצויזישען אָפּמאַך

לאָנדאָן, 30 (ספּ. טעל.) די אַמעריקאַנער נאָטע איז דאָ אויפגענומען געוואָרען אין אַלגע־מיין גינסטיג. די פּרעסע דריקט אויס איהר צו־פרידענהייט, וואָס די נאָטע מאַכט נישט אומעג־ליך די ווייטערדיגע דיסקוסיע. די פּרעסע פון אַלע ריכטונגען האַלט אַז דאָס פלאָט־מיניסטעריום האָט דעם ענין אַרומגעוויקעלט מיט אַ שעדליכער געהיימקייט.

אַראַבער-אָנפאַלען אויף יודען אין ארץ-ישראל.

ירושלים, 30. (י.ט.אַ., טעלעגראַפיש) אין נחלת-יעקב זענען אַראַבער בעפאַלען 2 יודען, וועלכע האָבען געאַקערט אויף זייערע פעלדער. איינער פון די יודען אַ געוויסער שאַפּיראָ איז זעהר שווער פערוואונדעט געוואָרען. די פּאָליציי פיהרט אַ שטרענגע אויספאָרשונג צו געפינען די אָנפאַלער. ביז איצט זענען אַרעסטירט געוואָרען 18 אַראַבער, וועלכע מ׳איז חושד אינ׳ם אָנפאַל.

עסטרייכישע רעגירונג פערבאָ-טען די דעמאָנסטראַציע

פון סאָציאַליסטישען שוץ-בונד.

וויען, 30 (ספּ. טעל.) די רעגירונג האָט נאָך לאַנגע בעראַטונגען אָנגענומען אַ בעשלוס צו פערביטען די סאָציאַליסטישע דעמאָנסטראַציע, וועלכע איז בעשטימט געוואָרען אויפ׳ן 7. אָקטאָ־בער אין ווינער ניישטאָט. די מאַניפעסטאַציע פון היימסוועהר ווערט יאָ פאָרקומען. די סאָציאַליסטען האָבען געפאָדערט, אַז די היימסוועהר-דעמאָנסטראַ־ציע זאָל פאָרקומען אויסערן שטאָט און אַז די הויפּט-פּלעצער און גאַסען זאָלען בלייבען פאַר׳ן סאָציאַליסטישען שוצבונד. די רעגירונג האָט דעצי־דירט לטובת דעם היימסוועהר.

דער בעשלוס פון דער רעגירונג ווערט פערע־פענטליכט ווערען די נייע וואָך.

מ׳רעכענט, אַז די סאָציאַליסטען וועלען זיך נישט אונטערוואַרפען דעם פערבאָט און ס׳קענען דעריבער אַרויסקומען ערנסטע צוזאַמענשטויסען.

טראָצקי קראַנק.

ריגאַ, 29 (ספּ. טעל.) פון מאָסקווע טיילט מען מיט, וועגען אַ קלאַנג, אַז עטליכע אָנגעזע־הענע קאָמוניסטען האָבען אַריינגעטראָגען אין „סאָוונאַרקאָם" אַ פּעטיציע, מען זאָל טראָצקי׳ן צוליב זיין געזונדצושטאַנד, איבערפיהרען אין אַנ־דער שטאָט.

די פּעטיציע זאָל בעהאַנדעלט ווערען אויף דער נאָהענטסטער זיצונג פון „סאָוונאַרקאָם".

שיפס-פערקעהר פוילען -- א״י.

דאַנציג (י.ט.אַ.) ווי דער דאַנציגער י.ט.א.-קאָרעספּאָנדענט דערוויסט זיך, ווערען שוין גע־פיהרט ערנסטע פערהאַנדלונגען וועגען עפענען אַ דויערנדע דירעקטע ליניע פון גדיניע קיין יפו מיט׳ן צוועק צו שאַפען, ענגע האַנדעלס-פערבינ־דונגען צווישען פוילען און דעם נאָהענטען מזרח.

ליטווישע פלוידערייען.

וואַרשאָ, 30. (טעלעפאָניש). די ליטווישע פּרעסע האָט פערעפענטליכט רעוועלאַציעס פון דעם כלומר׳שט ענטלאָפענעם מאַיאָר פון פּוילישען גע־נעראַל שטאַב פיעטקעוויטש וועגען דער ערמאָר־דונג (?) פון גענעראַל זאַגורסקי.

די פּוילישע פּאַט - אַגענטור שטעלט דעריבער פעסט, אַז אין פּוילישען מיליטער איז נישט גע־וועזען און ס׳איז נישט פאַרהאַן קיין אָפיציר פון שטאַב מיט׳ן נאָמען פיעטקעוויטש. אַלע ידיעות פון די ליטווישע ציימונגען זענען אויסגעטראַכט.

ערשטער וויזיט פון תליון מאַציעווסקי אין ווילנע.

ווילנא, 29 (ספּ. טעל.) קיין ווילנע איז צום ערשטען מאָל געקומען דער תליון מאַציעוו־סקי. דער תליון דאַרף אויספיהרען דעם טויט־אורטייל איבער דעם מערדער פונ׳ם פּאָרפּאָלק מאַסלאָווסקי, זייער טאָכטער און אַנ׳אַרבייטער. דער שרעקליכער מאָרד איז פּאָרגעקומען אין וואַלד נעבען לאַנדוואַראָוו. דער טויט-אורטייל איבערן מערדער אַזולעוויטש, איז אַדורכגעגאַנגען אַלע אינסטאַנצען, אויך דער מלוכה-פּרעזידענט האָט נישט אויסגענוצט זיין רעכט צו בעגנעדיגען דעם פעראורטיילטען.

די עקזעקוציע ווערט פאָרקומען אין טיורמע־הויף. דער פערברעכער ווערט אויפגעהאַנגען ווערען.

קאָנפיסקירט פוטער אויף עטליכע מיליאָן זלאָטיס.

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאָניש) אין צוזאַמענ־האַנג מיט די רעוויזיעס אין אַ רייה וואַרשעווער פירמעס פון פוטער-סחורות זענען פערהאַלטען גע־וואָרען אַ גרויסע צאָהל סחורות, וועלכע זאָלען זיין געשמוגעלט פון דייטשלאַנד.

איצט איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ פער־אָרדנונג צו קאָנפיסקירען די פערהאַלטענע סחורה. דער ווערט פון דער סחורה איז עטליכע מיליאָן זלאָטיס.

קאָמוניסט פעליקס ניימאַן

אַנטלאָפען פון בערלינער טורמע.

בערלין, 30 (ספּ. טעל.) דער פעראור־טיילטער צום טויט דייטשער קאָמוניסט פעליקס ניימאַן, וועלכען מען האָט דעם טויט-אורטייל פערטוישט אויף אייביגער טורמע. האָט בעוויזען היינט, בעת דעם דאָקטוירים-וויזיט אין שאַריטע-שפּיטאָל זיך אַרויסצוכאַפּען פון שפּיטאָל און צו אַנטלויפען.

פער׳סמ׳ט אייגענע 5 קינדער.

בערלין, 30. (ספּ. טעל.) אין לאַנדעסהוט איז אַרעסטירט געוואָרען דאָס פּאָרפּאָלק מאַשנער. דער אַרעסט איז פאָרגעקומען צוליב דעם, וואָס די חיה׳שע עלטערען האָבען אין פערלויף פון 7 יאָהר פער׳סמ׳ט זייערע 5 קינדער.

יודישער קאַמער-טעאַטער
לייטונג: מ. בראָדערזאָן.

„ארט"
זאַכאַדניאַ 43

היינט, מאָנטאַג, 2 פאַרשטעלונגען:
אָנהויב 7.45 (פּאָפּולערע פּרייזען) און 10 אַ זייגער אָוונט

„משיח געהט!"...

1. פּראָלאָג	5. שאַ, שטיל	8. פעטש
2. משיח געהט!...	6. שמידען	9. פריילעין מייטעל
3. קהלת	7. שאַכנע-יאַכנע	10. מ׳הוליעט
4. קאַרטן (באַלאַדע)		

די קאַסע איז אָפען פון 6 אַ זייגער. הנחה בילעטען זענען נישט גילטיג. — — —

אנאנס! דאָנערשטאַג, דעם 4. אָקט. 4 נאָכמיטאָג די 1-טע קינדער-פאַרשטעלונגען
פּרטים אין די ווייטערדיגע אַנאָנסען און אַפישען.

מיין רעקלאַמע
איז גוטע סחורה
דעריבער טרינקט נור דעם ווייז
פון דער בעוואוסטער פירמע
מענדיל בארנשטיין
„באָרווין"
לאָדז, נאָוואָמיעסקאַ 30
טעל. 58-30 טעל.

היט אייך פאַר פאַלסיפיקאַטען!!

אנהויב פון פאליטישען סעזאן.

היינט הויבט זיך אן דער פאליטישער סעזאן אין סיים. די ערעפנונג פון סעזאן קומט פאר מיט דער קאנפערענץ פון די פרעזעסען פון די סיים־קלובען, וועלכע איז צונויפגערופען געווארען דורך דעם סיים־מארשאלעק דאשינסקי, וועגען דער דאזיגער איניציאטיווע האבען מיר שוין געשריבען און שוין די נאהענטסטע טעג וועלען בעווייזען, צו דא־שינסקי'ן וועט זיך איינגעבען צו שאפען א שטענדיגע אדער פאריאבערגעהענדע מעהרהייט פאר די פראַ־יעקטען פון דער איצטיגער רעגירונג.

אבער אונאפהענגיג פון דער פרעזעסען־קאנ־פערענץ דארף איצט דעם סיים קודם־כל ערלעדיגען דעם בודזשעט און דאן די ענדערונגען אין דער קאנסטיטוציע. אין דער דאזיגער פראגע הערשט אין די סיים־קרייזען אזא געוואלדיגער כאאס, אז ס'איז בכלל צווייפעלהאפט, צי ליגט עס אויף די כוחות פון איצטיגען סיים צו מאכען די דאזיגע ענ־דערונגען, הגם אלע אהן אויסנאהם סיים—קלובען פיהלען, אז אזעלכע ענדערונגען זענען אונבעדינגט נויטיג, ס'ווערען צוגעגרייט עטליכע פראיעקטען ווע־גען די דאזיגע ענדערונגען, אבער זיי זענען אזוי שטארק געגענזעצליך, אז ס'איז פון די בלויזע קלאנ־גען גאר אונמעגליך זיך צו מאכען א פארשטעלונג וועגען זיי. אפיציעל איז נאך קיין איינער פון די דאזיגע פראיעקטען נישט פערעפענטליכט און די דיסקוסיע איז נאך א ריין אקאדעמישע.

פארלויפיג קאן מען האבען א מעהר אדער ווייניגער קלארער בעגריף וועגען די דאזיגע פראַ־יעקטען פון דער בראשור, וועלכע איז ארויסגעגעבען געווארען דורך אדאם פיאסעצקי, אין דער דאזיגער בראשור לייענען מיר א זעהר אינטערעסאנטען פאר־שלאג פון וויצע־מיניסטער צאר. דער דאזיגער פאר־שלאג זאל אריינגעטראגען ווערען אין סיים אין צו־זאמענהאנג מיט די קאנסטיטוציע־ענדערונגען, דער וויצע־מיניסטער לעגט נעמליך פאר, אז נאכ'ן אנ־נעהמען די ענדערונגען אין דער קאנסטיטוציע אין דעם אדער אנדער פארם, זאל דער סיים פראקל־אמירען דעם מארשאל פילסודסקי אלס מלוכה־פרעזידענט אויף א צייט פון 10 יאהר מיט'ן רעכט איבערצוגעבען דעם דאזיגען אמט אנ'אנדערע פער־זאן, וועלכער ער וועט געפינען פאר פאסיג. דער ערשטער סיים זאל אויפ'ן גרונד פון דער נייער קאנס טיטוציע צונויפגערופען ווערען נישט שפעטער ווי אין יאהר 1930 און ביז דער צייט ווי דער נייער סיים וועט זיך קאנסטיטואירען זאל דער מלוכה־פרעזידענט האבען דאס רעכט ארויסצוגעבען גע־זעצען און פעראררנונגען אין אלע געביטען פון מלוכה לעבען מיט אנ'אויסנאהם פון ענדערונגען אין דער קאנסטיטוציע.

די איצטיגע רעגירונגס־אפאזיציע טרעט שטארק ארויס געגען דעם דאזיגען פארשלאג, מ'ווייזט אן, אז אויב דער דאזיגער פארשלאג זאל אנגענומען ווערען וועט די מלוכה בלייבען אהן סיים ביז אקטא־בער 1930 און ביז אט דער צייט וועט די רעגירונג האבען די מעגליכקייט איינצופיהרען אין לעבען אלע געזעצען און פלענער, וועלכע זי וועט געפינען פאר נויטיג און פאסיג פאר זיך, אויף דעם ווייזט מען ווירער אן אין די קרייזען פון די רעגירונגס־אנהענ־גער, דאס אין וויצע־מיניסטער'ס פארשלאג ווערט געזאגט, אז דער נייער סיים דארף גערופען ווערען שפעטסטענס ביז אקטאבער 1930, דאס הייסט אבער נישט, אז מ'זאל נישט קענען איהם צונויפ־רופען פיל פריהער און דאס לאנד זאל בלייבען אהן פארלאמענט.

ווי געזאגט אבער, איז דאס אלץ נאך אנ־אקאדעמישע דיסקוסיע, וועלכע האט נאך דערוויל נישט קיין רעאלען ווערט. ערשט די היינטיגע קאנ־פערענץ ביים סיים־מארשאלעק וועט בעווייזען, צי ס'איז בכלל מעגליך ביי דער איצטיגער לאגע אין פארלאמענט צו שאפען א מעהרהייט בכלל פאר אזעלכע ענדערונגען אין דער קאנסטיטוציע, וועלכע זאלען זיין לויט'ן וואונש פון דער רעגירונג. אויף ווי ווייט די דאזיגע ענדערונגען זאלען געמאכט ווערען דאס איז שוין א פראגע פון ווייטערדיגע בעראטונגען און פערשטענדיגונגען, דער אינטערעס צו דער היינ־טיגער קאנפערענץ איז נאך גרעסער צוליב דעם, ווייל ס'איז כמעט פערהאן די זיכערקייט, אז צו קיין פערשטענדיגונג וועט נישט קומען. דאן שטעלט זיך די פראגע, וואס וועט, אלזא, זיין ווייטער?

ק.

גראף קאראלי

די טראגישסטע פיגור פון מאדיארישען לאנד.

(א געשפרעך מיט דעם ערשטען פרעזידענט פון אונגארן).

מיט 10 יאהר צוריק דעם 16־טען נאוועמבער 1918 — איז אויף דער עסטראדע פון אונגארישען פארלאמענט אין בודאפעשט געשטאנען די הויכע אימפאזאנטע פיגור פון גראף קאראלי, און פראקל־אמירט די אונגארישע „פאלקס־רעפובליק“. היינט, מיט 10 יאהר שפעטער, איז קאראלי א פערוואגעל־טער מענש, פערטריבען און פערפאלגט פון זיין אייגען לאנד און נישט געדולדעט אפילו אין די פערא־ייניגטע שטאטען.

מיט 10 יאהר צוריק איז קאראלי, אנגעטאן אין אנ'עלעגאנט שווארצע פראק, געווען געאכטעט דורך מיליאנען בעגייסטערטע און בעפרייטע אונ־גארן, היינט וואנגלט דער ליבעראלער אונגארישער גראף ארום איבער דער וועלט. געקליידעט אין אנ־אלטען אנגעניצעוועטטען אנצוג, מיט א בילינגען קראוואט און מיט בלויז א קליינע גרופע פערעהרער ארום זיך.

מיט 10 יאהר צוריק האט דער מעכטיגער גראף אלס פרעזידענט פון דער פרייער אונגארישער רעפובליק פערטיילט זיינע ריזיגע פריוואט־גיטער צווישען די ארימע אונגארישע פויערים, און צווישען די פון שלאכט־פעלד אהיימקעהרענדע בעוואונדעטע און ענטמוטיגטע סאלדאטען.

היינט, זייענדיג אין ניו־יארק אויף א מיטינג פון דער אנטי־הארטי־ליגע, וואו דער פארזיצער מאכט אנ'אויסרוף פאר געלד אויף קאמף געגען דעם איצטיגען רעאקציאנערען רעזשים אין אונגארן, שטעהט אויף דער אמאליגער אונגארישער מאגנאט קאראלי און טראגט צו א גרינעם אמעריקאנער דאלאר, אלס זיין בעשטייערונג.

מיט 10 יאהר צוריק, ווען קאראלי איז געווען דער אלמעכטיגער פרעזידענט פון אונגארן, האט ער זיך געשראקען פאר יעדער ראדיקאלער רע־פארם. נאציאנאליזירען דעם באדען פון די מאג־נאטישע לאנד־בעזיצער איז ביי איהם געווען טריפה; ער האט מורא געהאט אריינצונעהמען אין זיין מי־ניסטעריום א מאן מיט סאציאליסטישע אידעע.

היינט, ווערט אויף דעם ניו־יארקער מיטינג פון דער אנטי־הארטי־ליגע, וואס איז ארגאניזירט געווארען לכבוד קאראלי'ן, אנגענומען א רעזאָ־לוציע, אין וועלכער עס ווערט געפאדערט פאר אונ־גארן: א רעגירונג פון ארבייטער און פויערים; עקספראפריאציע פון די גרויסע פערמעגענס, פער־טיילען לאנד צווישען די ארימע פויערים א. א.

ער איז שוין איצט נישט מעהר „דער צארטער אריסטאקראט, וואס האט מורא אנצורירען די אינטערעסען פון זיין אריסטאקראטישען קלאס“, ווי עס שרייבט וועגען איהם, אין זיין בוך „דאס פער־וואונדעטע לאנד“, דער ליבעראלער באראן האט־וואני, וועלכער זיצט איצט אב א 4־יעהריגען טער־מין אין אונגארישער טורמע, פאר שרייבען אר־טיקלען געגען דעם הארטי־רעזשים.

„איך האב פאר דער צייט א סך געלערנט, — האט קאראלי צו מיר געזאגט אין א געשפרעך מיט איהם בעת זיין לעצטען בעזוך אין ניו־יארק — איך האב אין פערלויף פון דער צייט שטודירט די הערשאפט פון די אריסטאקראטען אין אונגארן און איך האב זיך איבערציינגט, אז נאר מיט דער הילף פון דער ארבייטערשאפט קען די רעאקציע אין אונגארן געבראכען ווערען“.

„אויף וויפיל איך ווייס, זענט איהר געווען א בירגערליכער ליבעראל? — ווענד איך זיך צו איהם.

„אמת, אבער זינט די לעצטע 10 יאהר בין איך א סאציאליסט, כאטש איך בין אפיציעל נישט קיין מיטגליד אין דער סאציאליסטישער פארטיי“.

„און וואס איז די אויסזיכט פאר די יודען אין אונגארן?“

קאראלי דערמאנט זיך, אז איך האב איהם די זעלבע פראגע געשטעלט מיט 3 יאהר צוריק אין מאנטרעאל און זאגט: „איך האב אייך בעת אונזער ערשטען געשפרעך געזאגט, אז אונטער דעם הארטי־רעזשים האבען די יודען אין אונגארן נישט מעהר צו דערווארטען ווי אנטיסעמיטישע פערפאלגונגען. די לעצטע דריי יאהר האבען דאס קלאר בעוויזען. די נייע שארפערע בעגרענצונגען פאר די יודישע סטודענטען אין די אונגארישע אוניווערזיטעטען, דאס געזעץ, אז יודען טאר נישט קויפען קיין לאנד, די עקאנאמישע רעפרעסיעס געגען יודען. אט דאס אלעס בעווייזט קלאר, אז דער הארטי־רעזשים איז דורכגעדרונגען מיט אנטיסעמיטישע טענדענצען און וארנט צו פערניכטען די עקזיסטענץ פון יודישען מי־טעל־קלאס“.

„וואס קענען די יודען אין אויסלאנד טון, כדי צו פערבעסערען די לאגע פון די אונגארישע יודען?“

„די לאגע פון די יודען אין אונגארן קען זיך פערבעסערען נאר דעמאלט, ווען דאס גאנצע אונ־גארישע פאלק וועט בעפרייט ווערען פון דעם איצ־טיגען רעאקציאנערען רעזשים, און ווען אויף זיין ארט וועט קומען די פרייע רעמאקראטישע פאלקס־רעפובליק, וואו אלע אינטערדריקטע נאציעס וועלען געניסען פולשטענדיגע פרייהייט“, — האט קא־ראלי געענטפערט.

עס איז כאראקטעריסטיש, אז גראף קאראלי ווייזט ארויס א בעזונדערען אינטערעס צו יודען. ער דערצעהלט, אז זיין נאהענטסטע פריינד און בער־ראטער זענען יודען. אויך דער באנקעט, וואס איז פאר איהם געמאכט געווארען אין ניו־יארק, איז ארגאניזירט געווארען דורך דער בעקאנטער אונגא־ריש־יודישער פאציפיסטין, פרוי ראזיקא שווימער.

קאראלי'ס חבר'שאפט מיט יודען איז נישט קיין נייע. עס איז בעקאנט, אז בעת ער איז געווען פרע־זידענט אין אונגארן, איז א גרויסע צאהל מיטגלי־דער פון זיין רעגירונגס־קאבינעט בעשטאנען פון יודען.

און אינטערעסאנט איז, וואס דער דאזיגער פאקט ווערט צוגעשריבען צו דעם שנעלען סוף פון קאראלי'ס ממשלה און צו זיין פאליטישער ירידה.

דיקא א יוד, אדער ריכטיגער א געשמדטער יוד — באראן האמוואני — האלט, אז עס איז געווען א גרויסער פעהלער, וואס קאראלי האט אריינגע־נומען אין זיין קאבינעט יודען.

אין דעם שוין דערמאנטען בוך שרייבט באראן האטוואני וועגען דעם דאזיגען ענין פאלגנדעס:

די יודען זענען אפשר גוטע בעראטער און עצה־געבער, זיי זענען אבער שלעכטע פערוואלטער און ארגאניזאטארען. דאס בעשטימען א צאהל יו־דען פאר מיניסטארען אין זיין רעגירונג, איז געווען איינער פון די גרעסטע פאליטישע פעהלערן פון גראף קאראלי.“

אבער ווי עס ווייזט אויס, איז גראף קאראלי אויך איצט נישט מסכים מיט דער דאזיגער מיי־נונג פון געשמדטען יודישען באראן.

קאראלי האט ערקלערט, אז ער גרייט צו אינ־ניכען ארויסצוגעבען זיינע מעמואַרען, אין וועלכע ער שילדערט די געשיכטליכע ענטוויקלונג פון די געשעהענישען אין אונגארן אין פערלויף פון די לעצטע 10 יאהר.

(יט"א) י. פאר—בקי.

(ספעציעל פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט“).

א דעבאטע איז פראנקרייך

צי יודען האבען געשאפען סאציאליזם.

(א בריף פון פאריז).

ווידער אמאל שווימט ארויף אין דער עפענט־ליכקייט די אלטע אויסגעדראשענע טעאריע, אז פאלק ישראל האט גורם געווען דעם סאציאליזם אין דער וועלט, האט איהם געבאוועט, געקארמעט, איהם פערשפרייט און מיט איהם אנגעפיהרט און פיהרט נאך מיט איהם אן ביז אויפ'ן היינטיגען טאג. און היות פון סאציאליזם ביז באלשעוויזם איז מעהר נישט ווי איין שפאן, טא מאכט מען איהם טאקע — אט דעם שפאן, און עס בעקומט זיך דאס בילד ווי פאלגט:

די יודען האבען דער וועלט געגעבען דעם אינ־טערנאציאנאלען סאציאליזם און זיי האבען אויך בעשאפען דעם באלשעוויזם.

די דאזיגע טעאריע ווערט איצט נישט גלאט פשוט געפרעדיגט פון עפעס א רעאקציאנער־בלע־טעל, וואס האט איהר אויסגעשפראכענע פיזאנאמיע און דער ערנסטער מענש ווייסט ווי צו באלטען זיך לגבי אזא מיינונג. ניין, זי איז גע'דרש'נט פון א היסטאריקער און די ארבייט דערשיינט איצט אין אנ'ערנסטער צייטשריפט, וואס דער גרויסער גע־לערנטער זשאם דארמעסטעטער איז אמאל געווען איהר רעדאקטאר און היינט פיהרט אן מיט איהר דער בעריהמטער פערלעגער קלמן לעווי.

דער מחבר בעהאלט זיך אונטערן פסעוודאנים סאליוסט, יענער לאטיינישער היסטאריקער, וואס זיינע מעלות זענען געווען: צמצום, פינקטליכקייט און ערנסט. דער סאליוסט פון צוואנציגסטען יאהרהונ־דערט האט ארויסגעוויזען מעהר נישט ווי די ערשטע פון די אייגנשאפטען. צמצום איז טאקע ביי איהם פערהאן, אבער וואס שייך צו פינקטליכקייט און ערנסט, דארף מען דאס זוכען מיט ליכט אין זיין אפהאנדלונג.

איהר ווייסט אפשר, אז אין יאהר 1819 האט זיך אין בערלין געגרינדעט א געזעלשאפט מיט דעם נאמען: „געזעלשאפט פאר ציוויליזאציע און וויסענ־שאפט פון די יודען“. די גרינדער זענען געווען: לעאפאלד צונץ, עדוארד גאנס און משה מאזער. היינע איז אויך געווארען א מיטגליד פון דער געזעל־שאפט, וועלכע איז אויפגעלעזט געווארען אויס מאנ־געל אין מענשען און מיטלען אין יאהר 1824.

פון אט דער געזעלשאפט, וואס איז בעקאנט פאר יעדען היסטאריקער, מאכט אונזער סאליוסט א סוד; ער דערצעהלט, אז דאס איז געווען א גע־היימע חברה צו בעהערשען די וועלט־קולטור, צו אונטערדריקען די קריסטליכע ציוויליזאציע פאר דעם וואויל פון כלל ישראל, וועמען עס וועט נאטירליך איבערגעגעבען ווערען די הערשאפט פון דער וועלט. לויט דעם מחבר קומט אויס, אז נאך אין אנהויב נייצענטען יאהרהונדערט האבען שוין יודען גע'חלומ'ט פון וועלט־הגעמאניע און דער גערעגל פון די זקני־ציון שטאמט נישט פון היינט.

דער אומגליק איז, ווי שוין בעמערקט, אז יעדער בעטראכט אזא שריפט ווי די „רעווי דע פארי“ פאר אנ'ערנסטע און דער פאקט אליין, וואס דארט דרוקט זיך אזא ארבייט, גיט שוין צו א שטי־קעל אויטאריטעט דער אפהאנדלונג. וועט איהר דאך פרעגען, טא וואס פאר א סמיכות הפרשות איז פערהאן צווישען היינע'ן און קארל מארקס? ווארט־זשע צו, איך בעט אייך זעהר, האט געדולד און אלץ וועט פאר אייך באלד קלאר ווערען.

געדענקט, אז קארל מארקס איז געבוירען געווארען אין יאהר 1819, אונזער היסטאריקער, אלזא, רעכענט איהם צום גליק נישט אריין פאר א מיטגליד פון דער דערמאהנטער געזעלשאפט, דאך האלט ער זיך פעסט ביי דער מיינונג, אז די לעצ־טע האט אנגערעגט דעם סאציאליזם און אז היינע האט אינספירירט מארקס'ן. ער פערגעסט אן אלע גרויסע פראנצויזישע קעמפער און סאציאליסטישע טעארעטיקער אי פאר מארקס'ן אי פון נאך מארקס'ן צייט. פאר איהם איז דער עיקר ארויסצוברענגען, אז די יודען האבען איבער דער נארער וועלט פער־שפרייט די סאציאליסטישע אידייען און אויך, אז דייטשלאנד איז דאס היילעלע פונ'ם אינטערנאציא־נאליזם. מיט דער דאזיגער היפאטעזע האלט מען זיך פעסט ביים כלל, אז די סאציאליסטען פון אומע־טום געהארכען בערלין, אז דייטשלאנד קאמאנדע־וועט לטובה גערמאניע מיט אלע סאציאליסטען, און די לעצטע האבען זיך הכנעה'דיג געבוקט פאר ווילהעלמ'ען, ווייל... אזוי האט געפאדערט דער דייטשער גייסט.

אז קארל מארקס האט זיך בעטייליגט אין דעם פאריזער יולי־אויפשטאנד און ביים ארעסטירען האט עס געהאלטען ביים דערשיסען דעם צוקונפט־טיגען מחבר פון „קאפיטאל“, האט איהם היינע געראטעוועט. נו, האט איהר נאך אלץ קיין בער־ווייז נישט, אז היינע האט דירעקט אינס־פירירט מארקס'ען?

אלזא היינע און מארקס, ביידע גע'שמד'טע יודען, זענען, לויט סאליוסט, געווען די רעפרעזענ־טאנטען פונ'ם כלל ישראל מיט דער אויס'דריק־ליכער אויפגאבע צו פערוואנדלען די קריסטליכע וועלט אין א יודישען שטייגער לעבען. ווייל אזוי האט געוואלט די דערמאהנטע געזעלשאפט, וואס אין די פערציגער יאהרען איז זי שוין פון לאנג געווען א פערגעסענע.

וויסענדיג, אז אין דער פאמיליע פון קארל מארקס האבען זיך געפונען א סך רבנים, קלערט דער היסטאריקער קיין סך נישט און קומט באלד צום אויספיהר אט ווי אזוי: נישט בלויז דער עמאנציפירטער יוד האט געשטרעבט אויפצובויען די סאציאליסטישע וועלט, נאר אפילו די רבנים האבען דערצו געטראגען ציגעל, ווייל דער בנין איז אויך א שטיק זייערער, היינע ווערט דא אלזא פארגעשטעלט ווי די רעכטע האנד פון קאמוניזם, ווייל ער האט אונטערריכטעט מארקס'ען, ער האט אויסגעלערנט דעם גרינדער פונ'ם אינטערנאציאנאל די טעאריע פון סאציאליזם און דער געדאנק ציהט זיך ווי א רויטער פארים פון דער געהיימער געזעל־שאפט אן, עס לייגט זיך אויפ'ן שכל, אז א פראנ־צויזישער שאוויניסט מיט א זעהר רעאקציאנערער וועלט־אנשויאונג זאל אזוי אויפפאסען געשיכטע און היסטארישע אמת'ן. ער דארף זיך נאר לאזען פיה־רען פון זיין נאטירליכען טריב, פון זיין גטיה צו זעהן אומעטום דעם שונא, דעם יוד, וועלכער זוכט צו פערטיליגען די קריסטליכע רעליגיע, און דעם דייטש, וואס זיין גאנצער מהות איז מעהר נישט, ווי צו פלאנעווען, ווי אזוי ארום פעראייניגען די גאנצע

(ווייטער—זעה 10־טע זייט).

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאנא 43, טעל. 32־41

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער־שוואכע קראנקהייטען. מיט היילונגס־קווארץ־לאמפען

(הער־אויספאל)

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד.

צו די קראַנקען-קאַסע-וואַהלען.

פון סאָציאַליסטישען בלאָק.-הויזבעזיצער געהן זעלבסשטענדיג.

(—) ס'איז פאָרגעקומען אַ ווייטערע זיצונג פון וואַהל־קאָמיטעט פון בלאָק פון די סאָציאַליסטישע פאַרטייען צו די וואַהלען פון דער קראַנקען־קאַסע. ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען די פערטיילונג פון די מאַנדאַטען און די פאָלגענדע רייהע אויף דער וואַהל־ליסטע, די ענטגילטיגע צוזאַמענשטעלונג פון דער ליסטע וועט פאָרקומען די היינטיגע וואָך מיט דער בעריקזיכטונג פון די קאַנדידאַטען פון די האַנדעלס־אָנגעשטעלטע פעראיינען. ס'איז ווייטער בעשלאָסען געוואָרען, אַז די סאָציאַליסטען, וועלכע געפינען זיך היינט אין דער פערוואַלטונג זאָלען ווייטער זיין אין דער אינסטיטוציע, ביז איצט האָבען זיך שוין געמאָלדען צום סאָציאַליסטישען וואַהל־בלאָק 9 פעראיינען פון אינטעלעקטועלע אַרבייטער.

(—) אין צענטראַלען הויז־בעזיצער־פעראיין (פעטריקאָווער 46) איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון אַלע הויז־בעזיצער, וואו ס'איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען די וואַהלען צום ראַט פון דער קראַנקען־קאַסע. נאָכדעם ווי ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז לויט דער סטאַטיסטיק פון מאַגיסטראַט זענען פערהאַן 2690 הויז־בעזיצער איז בעשלאָסען געוואָרען צו נעמען אַן אַקטיווען אַנטייל אין די וואַהלען.

מיט אַ מעהרהייט שטימען איז דאַן בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצוטרעטען מיט אַן אייגענער ליסטע.

הלוואות אויף בוי־צוועקען.

(—) אויף דער זיצונג פון קאָמיטעט אויסצובויען די שטאָט איז קודם־כל בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען נעמען קרעדיטען אויף רעמאָנטירען הייזער. פון דעם האַלבען מיליאָן זלאָטים וואָס זענען געווען אויף דעם צוועק זענען נאָך געבליבען 240 טויזענד זלאָטים, ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז הלוואות ביז 10 טויזענד זלאָטים האָט ראָס רעכט אַרויסצוגעבען די פאַך־קאָמיסיע, וועלכע עקזיסטירט ביים קאָמיטעט. גרעסערע הלוואות מוז אַרויסגעבען דער קאָמיטעט אַליין.

דאַן איז אַנערקענט געוואָרען דעם קאָאָפּעראַטיוו פון די פינאַנץ־אָנגעשטעלטע אַ הלוואה פון 232 טויזענד זלאָטים בתנאי, אַז זיי זאָלען ענדערען זייער סטאַטוט אויף אַ וואוינונגס־קאָאָפּעראַטיוו. ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די ניי־געבויטע הייזער מוז אַן איינשטובּיגע וואוינונג האַלטען 20 קוואַדראַט־מעטער אַ צוויי־שטובּיגע וואוינונג — 35 קוו. מעטער.

דאַן איז בעטראַכט געוואָרען די וויכטיגע פראַגע וועגען דער הויך פון דירה־געלד אין ניי אויפגעבויטע הייזער. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די פאַך־קאָמיסיע צוזאַמען מיט דער יורידישער אָפּטיילונגען ביים מאַגיסטראַט זאָלען אויסאַרבייטען געהעריגע פאָרשלאָגען פאַר'ן פלענום פון קאָמיטעט. ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען וועגען דעם ענין זיך אָנצופרעגען אין וואַרשא.

ביר = האַלעס און שענקען וועלען דערוויייל בלייבען אָפען ביז 11 אוהר.

(—) מיט עטליכע טעג צוריק איז ערשינען אַ נייע פעראָרדנונג, אַז רעסטאָראַציעס ביר־האַלעס און שענקען פון דער דריטער קאַטעגאָריע זאָלען זיין אָפען ביז 10 אַ זייגער אין אָוועט און נישט ווי ביז איצט — ביז 11. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט אַ דעלעגאַציע פון יודישען און קריסטליכען רעסטאָראַטאָרען בעזיצער פעראיין מיט ה' קאַראַ און באַראָוויטש אין דער שפּיץ זיך געווענדעט צום פּאָליציי קאָמענדאַנט מיט אַ ביטע אָפּצושאַפען די נייע פעראָרדנונג.

די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזען, אַז די דאָזיגע אונטערנעהמונגען זענען אָנגעוויזען אויפ'ן צופעליגען בעזוכער, וועלכער קומט אָפט אָן מיט די שפּעטערדיגע צוגען און אַז אויך אין די אינטערעסען און צוליב דער בעקוועמליכקייט פון די צוריזענדע, דאַרפען די רעסטאָראַציעס זיין אָפען ווי ביז איצט — ביז 11 אַ זייגער אין אָוועט.

דער פּאָליציי קאָמענדאַנט האָט ערקלערט, אַז דאָס אָפּשאַפען די פעראָרדנונג ליגט נישט אין זיין קאָמפּעטענץ. נאָך אַ פערשטענדיגונג מיט דער סטאַראָסטווע האָט ער פערשפּראָכען דערווייל די נייע פעראָרדנונג נישט אָנווענדען. היינט געהט די זעלבע דעלעגאַציע אין מאַגיסטראַט. ביידע פעראיינען סיי יודישער און קריסטליכער גיבען איבער אויספיהרליכע מעמאָריאַלען דעם מאַגיסטראַט און דער שטעטישער סטאַראָסטווע.

בעשטעטיגט „ריטשאַלט"־שטייער פאַר בעקערס.

דעם פרייטאָג איז אין דער „איזבאַ סקאַרבאָוואַ" אונטערגעשריבען געוואָרען אַן אָפּמאַך מיט די פאָרשטעהער פון יודישען און קריסטליכען בעקער צעך בנוגע אַ „ריטשאַלט" „אַבראַטאָווע"־שטייער פאַר בעקערס.

מצד'ן יודישען בעקער־פעראיין האָבען אונטערגעשריבען פּרעזעס ש. ל. ראָטענבערג, סעקרעטאַר פּ. ראָזענצווייג, ב. רובין, ח. קירשבוים און ב. שקלאַרז.

די בעקערס זענען פערטיילט געוואָרען אויף קאַטעגאָריעס. בעקערס מיט 2 אייוועגס אין דער 1־טער קאַטעגאָריע צאָהלט פון 130.000 זל., 2־טער קאַטעגאָריע – פון 100.000 זל. און 3־טער קאַטעגאָריע – פון 85.000 זל.

בעקער מיט איין אויווען: 1־טע קאַטעגאָריע צאָהלט פון 70.000 זל., 2־טע קאַטעגאָריע – פון 55.000 זל. און 3־טע קאַטעגאָריע פון 35.000 זל. אַן אויסנאַהם קאַטעגאָריע – פון 25.000 זל.

דאָס איינצאָהלען איז צולעגט געוואָרען אויף 24 ראַטעס צו יעדע ראַטע ווערט צוגעצאָהלט 100 פּראָצ. אויף די אַלטע שטייערן. אַלע עקזעקוציעס ווערט מיט דעם היינטיגען טאָג אָפּגעשטעלט.

וועגען פאַלשע באַנקנאָטען.

(ב) די מלוכה־קאַסעס האָבען בעקומען אַ פעראָרדנונג, אַז די פאַלשע באַנקנאָטען זאָלען נישט פערניכטעט ווערען, ווי עס פלעגט זיין ביז איצט, נאָר זיי דאַרפען צוגעלייגט ווערען צו פּראָטאָקאָלען און איבערגעשיקט ווערען אין די גראַפישע אַנשטאַלטען צום קאָנטראָל.

אין די אַפּטייקען
היינטיגע נאַכט־דיזשורען.

(2) ל. פּאַוולאָווסקי (פּעטריקאָווער 207), ס. האַמבורג (גלובנאַ 50), ב. גוראַלסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 4)' י. שיטקעוויטש און שותפים (קאָפּערניקאַ 26), א. כאַרעמזאַ (פּאָמאָרסקאַ 10), א. פּאָטאַש (פּלאַץ־קאָשטשעלני 10).

פערענדיגט די פייערלעשער-וואָך

(—) נעכטען האָט זיך פערענדיגט די פייערלעשער־וואָך אין לאָדז. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז אויפ'ן האַלער־פּלאַץ וויזערהאַלט געוואָרען אַ טייל פון די איבונגען, וואָס די פייערלעשער האָבען געמאַכט אויפ'ן וועלט־טורניר אין טורין, וואו זיי האָבען בעקומען דעם ערשטען פּריז.

אַרום 12 אַ זייגער איז פון שייבלערס מאַרק דורך גלובנע, קילינסקי, גאָפּיורקאָווסקי, ריימאָנט־פּלאַץ, פּיעטריקאָווער, באַלוטער מאַרק, נאָוואָמיעיסקאַ, קאָנסטאַנטינער, גדאַנסקאַ, 6. שערפּיען צום האַלער פּלאַץ אַדורכגעגאַנגען אַ פּראָצעסיע פון די פייערלעשער. נאָך דער פּראָצעסיע איז נאָכגעגאַנגען אַ גרויסער עולם.

צו די איבונגען זענען געקומען די פייערלעשער פון קאַליש, ראַדאָמסק, פּיעטריקאָוו, טאָמאַשאָוו, זגערזש, פּאַביאַניץ. נאָכ'ן אַדורכמאַרשירען די גאַסען זענען אויפ'ן פּלאַץ געוויזען געוואָרען פערשידענע איבונגען. צוו. אַנד. איז צום ערשטען מאָל אין לאָדז געשפּריצט געוואָרען אַ וואַסער־מעטש.

ביי די הויז-בעזיצער.
געגען שטאָטישען צוגאָב צום מלוכה=שטייער.

(—) בשעתו האָט דער שטאָט־ראַט בעשטימט צו דעם שטעטישען צושלאַג צום מלוכה־שטייער פון אומבעוועגליכע גיטער אויף 100 פּראָצ. אויב די יעה ליכע הכנסה דערגרייכט 4000 זל. דער הויזבעזיצער־פעראיין האָט אַריינגעטראָגען געגען דעם בעשלוס אַ פּראָטעסט, וועלכער איז אָבער נישט גענומען געוואָרען אין אַכט. אַלס מאָטיווען פון אָפּוואַרפען דעם פּראָטעסט, האָט דאָס אינערן־מיניסטעריום אָנגעגעבען דעם שווערען פינאַנציעלען מצב פון שטאָט.

אויף דער לעצטער זיצונג פון לאָדזער הויזבעזיצער פעראיין איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצוקלאָגען די דעציזיע פון אינערן־מיניסטעריום צום העכסטען אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל.

5 חדשים טעטיגקייט פון דער אגודה= מעהרהייט אין דער לאָדזער קהלה.

אויף דער אויבענדערמאָהנטער טעמע קומט פאָר מאָרגען, דינסטאָג, אין אָוועגד אין זאַל „קאָלאָסעאום" אַ מאַסען־פערזאַמלונג. מיט אַ בעריכטס־רעדע וועט אַרויסטרעטען דער פּרעזעס פון דער קהלה־פערוואַלטונג ה' מינצבערג.

געפונען אַ טייל פון דער גנבה אין קאַרש'ס פּאַלאַץ.

(2) אָנהויב אויגוסט איז בעגנב'עט געוואָרען דער פּאַלאַץ פון ט. קאַרש (זגערזשער 104) ס'זענען דאַן צוגענומען געוואָרען דורך די גנבים 7 פוטערס 2 טוץ זילבערנע טיש־געשיר 1 טוץ מיט הענטלעך פון עלעפאַנטען ביין א. אַז. וו.

נעכטען בעת אַ רעוויזיע ביי ליב ראָזענפּערל, וועלכען די פּאָליציי קען אונטער'ן פּסעוודאָנים „טורעק" (קילינסקי 18) האָט די פּאָליציי אין אַ בעהעלטעניש אין וואַנט הינטער אַ בילד געפונען אַ טוץ מעסער און גאָפּעל מיט העטלעך פון עלעפאַנטען־ביין.

דער פאַסער האָט ערקלערט, אַז ער האָט עס געקויפט ביי אַן אומבעקאַנטען. ראָזענפּערל, וועלכער איז שוין 4 מאָל בעשטראָפט געוואָרען פאַר פאַסעריי איז אַרעסטירט געוואָרען.

אַרעסטען אין נאָדעל-אַרבייטער פעראיין.

(—) נעכטען אינדערפריה איז אין לאָקאַל פון נאָדעל־אַרבייטער פעראיין פאָרגעקומען אַ פאַך־פערזאַמלונג פון די אַרבייטער פון דאַמע־מאַנטלען פאַך, צו דער פערזאַמלונג זענען געקומען עטליכע צעהנדליג אַרבייטער. אין מיטען דער פערזאַמלונג איז אָנגעקומען אַן אָפּטיילונג פּאָליציי און האָט אַלעמען פערהאַלטען, נאָכדעם ווי ביי אַלעמען איז נאָכקאָנטראָלירט געוואָרען צי זיי האָבען פעסער און צי זיי זענען מיטגלידער אין פעראיין, האָט מען די, וואָס זייערע דאָקומענטען זענען נישט געווען אין אָרדנונג און וואָס זענען נישט געווען קיין פעראיינס מיטגלידער פערהאַלטען און די איבריגע פריינעלאָזט.

פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

דאָנערשטאָג, דעם פירטען טאָג חול־המועד סוכות (4 אָקט.) 8.30 אָוונט קומט פאָר אין לאָקאַל פון „הזמיר" (אַל. קאָשטשיושקי 21) די פייערליכע ערעפנונג פון דער פאָלקס־אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. אין דער פייערונג וועלען זיך בעטייליגען ד"ר מ. ברודא (רעפעראַט אויף ד. ט. „די יסודות פון דער יודישער וועלט־אַנשויאונג"), רעד. יוסף העפטמאַן (עמנואל) פון וואַרשא און ה' מ. לימאַן.

די פאָרלעזונגען פון דער פאָלקס־אוניווערזיטעט הויבען זיך אָן שבת דעם 13 אָקטאָבער. פרעלעגענטען: ד"ר י. פרענקעל וועגען משה מענדעלזאָהן (העברעאיש) אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע; מ. לימאַן (יודיש) אין „בני־ציון" וועגען דער ציוניסטישער אידעאָלאָגיע; אַ. לובושיצקי אין „סיני" (גלובנא 62) יודישע געשיכטע. די גענויע טערמינען און טעמעס פון די ווייטערדיגע פאָרלעזונגען וועט מיטגעטיילט ווערען אין די אַנאָנסען.

פון געריכט.

פאַר קאָמוניזם.

(2) דאָס קרייז־געריכט האָט נעכטען בעהאַנדעלט דעם פּראָצעס געגען דעם 19־יעהריגען בערגער און דעם 20־יעהריגען נטע גאָלדבערג, ביידע בעשולדיגט, אַז זיי האָבען בעת די וואַהלען געפיהרט קאָמוניסטישע אַגיטאַציע.

ביידע בעשולדיגטע זענען פערמשפּט געוואָרען צו דריי יאָהר אויסבעסערונגס־הויז, דערביי ווערט זיי אַ העלפט פון דער שטראָף צוליב דער אַמנעסטיע געשאָנקען.

ציהונג פון דער מלוכה= לאָטעריע

5. קלאַס 21=טער טאָג.

15.000 זל. נומער 54561.

5.000 זל. נומער 122854.

3.000 זל. נומערן 3280 39386 106504.

2.000 זל. נומערן 20109 41868 63592 75575.

1.000 זל. נומערן 18863 49112 55873 75151 121337 123188 132059 136399 137839 149811.

600 זל. נומערן 1964 2180 9103 13645 16163 24678 35587 46999 58660 60146 64615 71452 78001 79229 85316 89124 91675 94405 95414 102629 112085 113351 113832 124659 125706 131972 141013 141933 143558.

ב ע ק אַ נ ט מ אַ כ ו נ ג.

אין 20־טען ציהונגס־טאָג פון דער 5־טער קלאַס איז ווידער געפאַלען אַ געווינס פון

5000 זל. אויף № 36952

אין דער בעוואוסטער גליקליכער קאָלעקטור

ס. יאַטקאַ, פּעטריקאָווער 22, פּעטריקאָווער 66

דאָרט זענען אויך געפאַלען ביז יעצט ביי דער איצטיגער 5 טער קלאַס פאָלגענדע געווינסען:

15.000 זל. — נומ'	151441	5000 זל — נומ'	36952
10 000 „ — „	107124	5000 „ — „	73121
10.000 „ — „	136572	5000 „ — „	106346
10 000 „ — „	146564	און אַ סך אַנד. געווינסען.	

עס איז דאָך נישט

קיין בעסערער צונג יו"ט ווי אַ גלאָז טעע ד... וועלטבעריהמטען פירמאַ .E.W.I.G, וועלכער ... איבעראַל צו בעקומען.

פייערליכע ערעפנונג פון דער ביל... דער-אויסשטעלונג אין „הזמיר

זונטאָג פאַרנאַכט איז אין ניי־רעמאָנטירט... זאַל פון „הזמיר" פאָרגעקומען די פייערליכע ע... עפנונג פון דער בילדער־אויסשטעלונג פון די יונ... לאָדזער יודישע קינסטלער: מיטלער, קאָוונע... גאָטליב און זעלמאַן. צו דער ערעפנונג איז ג... קומען אַ גרויסער עולם, דערונטער פאָרשטעה... פון דער מאַכט, געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציע... פרעסע און איינגעלאַדענע געסט.

די אויסשטעלונג האָט געעפענט מיט אַן איי... לייטונגס־רעדע ה' באָרוכין און נאָכדעם האָבן... די יונגע קינסטלער בעגריסט ד"ר ווילהעלם פאַ... לעק און ח. ל. פוקס.

די אויסשטעלונג, וועלכע ענטהאַלט העכ... 200 בילדער מאַכט זייער אַ גוטען איינדרוק, א... איז ווערט בעזוכט צו ווערען.

פון יודישען טעאַטער.

די פאָרשטעלונגען פון יודישען טעאַטער א... ביידע יום־טוב־טעג זענען אַדורך מיט'ן גרעסט... ערפאָלג. ביי יעדע פאָרשטעלונג איז דאָס טעאַט... געווען איבערפול און דער עולם האָט די גאַסטר... לערען אויפגענומען מיט גרויס בייפאַל און ב... שענקט מיט אַפּלאָדיסמענטען.

בעני אַדלער, ראַבינאָוויטש, באָריסאָוו... און בראָנעצקי האָבען זיך בעוויזען דעם טעאַטע... עולם אין זייערע הערליכע ראָלען און דער דאָ... באַרער עולם האָט זיי נישט געקאָרגט קיין אָוואַציע... דער רעפּערטואַר איז געווען אַנ'ענטשפּרעכענדי... און נייער און דער עולם האָט מאַסענווייז ג... שטראָמט אין יודישען טעאַטער אַריין.

היינט ווערט געשפּילט „דער פּרעמדער" מיט... אַנטייל פון די גאַסטראָלערען און דעם גאַנצ... אַרטיסטען־אַנסאַמבל פון יודישען טעאַטער. מאָרג... „קעניג ליר" און איבערמאָרגען „שלמה חכם".

פון „ספּלענדיד".

פון פרייטאָג אָן ווערט אין קינאָ־טעאַט... „ספּלענדיד" דעמאָנסטרירט דער פּרעכטיגסט... פילם פון דער לעצטער צייט דער אַלמעכטיגע... ליבעס גאַזאַנג לויט דער ערצעהלונג פון גר... לעוו טאָלסטאָי „אַננאַ קאַרענינאַ" אין דעם פיל... שפּילען די בעריהמטע שוישפּילער גרעטאַ גאַרב... און דזשאָן גילבערט.

דער פילם „אַננאַ קאַרענינאַ" פערמאָגט גאַנצע רייהע ריהרענדע און טיף־ערשיטערענ... סצענעס וואָס לאָזען איבער אויפ'ן צושויער שטאַרקען איינדרוק.

„אַננאַ קאַרענינאַ" געהערט צו די שלאַגע... פילמען פון דער קינאָמאַטישער קונסט און אומי... טום וואו דער דאָזיגער פילם ווערט דעמאָנסטרי... ציהט ער צו ריזיגע פּובליקום'ס.

די מוזיקאַלישע בעגלייטונג צו „אַננאַ ק... רענינאַ" געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון ב... ריהמטען דיריגענט ה' א. טשודנאָווסקי.

ספּאָרט = בעוועגונג

רעזולטאַטען פון די נעכטיגע פוסבאָל-מעטשען

וועגען דער מייסטערשאַפט פון פּוילען.

ק ר אָ ק ע, 30 (טעלעפאָניש)

„קראַקאָוויאַ"—„וואַרטאַ" (פּויזען) 2:5

וו אַ ר ש ע, 30 (טעלעפאָניש)

„פּאָלאָניאַ"—„וויסלאַ" (קראָקע) 7:2

ל ע מ ב ע ר ג, 30 (טעלעפאָניש)

„חשמונאי"—„1 פוסבאָל־קלוב" „קאַטאָוויץ" 2:4

„פּאָגאָן"—„וואַרשאַוויאַנקאַ" 1:0

ק אַ ט אָ וו י ץ, 30 (טעלעפאָניש)

„רוך"—„טוריסטען" (לאָדז) 1:2

„ל. ק. ס"—„שלאָנסק" 1:6

„ל. ט. ס. ג"—„פּאָלאָניאַ" (בידגאָשטש) 0:8

„הכח"—„אוניאָן" 2:0

„חשמונאי"—„בוזשאַ" (פּאַביאַניץ) 3:1

„טור"—„קראַפט" 0:2

„ס. ס. ק. מ."—„ל. ק. ס. ב. וו." 1:2

ה. ב—ן.

א נייע דעבאטע איז פראנקרייך.

(ענדע פון דער 4־טער זייט).

...לט נעגען פראַנקרייך. איז דאָס אַלזאָ אַ זעהר ...קוועמע וועלט־אנשויאונג.

...וייל אַזאַ קורצזיכטיגען בליק האָבען טאַקע ...ר מענשען, וועלכע זעהען דאָס, וואָס זיי מיינען, ...ס'איז אַזוי. דער קאָמוניזם איז אַ דייטשער, ...ל דייטשלאַנד האָט אַ לעבענס־ציל צו פערניכטען ...אויסצוראָטען פראַנקרייך; און שטאַמט טאַקע ...דאָרט נישט בלויז דער אינטערנאַציאָנאַלער ...ציאַליזם, נאָר אַפילו ביז אויפ'ן היינטיגען טאָג, ...מער קומט עפּעס פאָר אַ סכסוך אין דער וועלט־ ...רטיי, איז נאָך אַלץ די שטימע פון דייטשלאַנד ...בערווינענר.

...און אַז פאָלק ישראל אַרבייט צו פערניכטען ...קריסטליכע ציוויליזאַציע — פון דעם איז דאָך ...ון אָפּגעענטפערט. און דערפאַר דער גאַנצער שטאַב ...יך געווען אַ יודישער: „מאַרקס און לאַסאַל, ...דייטשלאַנד; ניימעיער, וויקטאָר אַדלער און ...רן ליבערמאַן אין עסטרייך; פריבורג, פרענקעל ...לטמעיער, אין פראַנקרייך; ושאם כהן אין רענע־ ...רק; ראַבראַושעאַנו געדעא אין רומעניען; אַב־ ...האַם קאַהאַן און דעליאָן אין צפון אַמעריקאַ".

...אומעטום שטעהען יודען ביים רודער און ...ינקען דעם סאָציאַליזם פון איין זייט לטובת דייטש־ ...נר און פון דער אַנדערער זייט — טאַקע פאַר'ן ...ל ישראל. און אַזוי ווי סאַליוסט איז שטאַרק צו־ ...ירדען פון זיין ענטדעקונג, בעמערקט ער: „כדי ...ם אַלץ צו זעהן אין אמת'ן ליכט, איז נויטיג ...וען צו שטודירען דעם סאָציאַליזם מיט די אויגען ...היינט. אַמאָל וואָלט זיך געדאַכט, אַז דאָס, ...ס יודען פערנעהמען אומעטום דעם סאָציאַליס־ ...שען אויבענאָן איז נישט מעהר ווי אַ צופאַל. ...ער אַז מיר וואַרפען אַ בליק אויף צוריק, הער־ ...העו מיר, אַז דאָ איז אויסגעפיהרט געוואָרען אַ ...אַנמעסיגע אַרבייט, מעטאָדע און אידייע".

דערהייל האָט זיך אָפּגערופען אויף דעם אַ רב, מאָרים ליבער, פון דער פראַנצויזישער קאָנסיס־טאָריע. דער דאָזיגער רב האָט אַ פלינקע און שאַרפע פעדער און איז דערצו אַ חריף, אַ היסטאָרי־קער. ער ענטפערט אָפּ טאַקע אין דער „רעווי־רע פּאַרי".

לאָמיר רעזומירען מיט עטליכע ווערטער זיין אַרטיקעל: עס איז נישט פערהאַן קיין שום שייכות צווישען דער „געזעלשאַפט פאַר ציוויליזאַציע און וויסענשאַפט פון די יודען" (בערלין 1824־1819) און דעם סאָציאַליזם אָדער קאָמוניזם. עס איז פאַלש, אַז די דאָזיגע חברה זאָל האָבען פאַרגעשטעלט מיט זיך דעם נעאָ־משיחיזם. דער יודישער געלערנ־טער לעאָפּאָלד צונץ האָט אין זיך קיין שפור נישט פון נעאָ־משיחיזם אָדער פון סאָציאַליזם. בלויז אין 1823 איז ער געשטאַנען אין בעציהונגען מיט היינע'ן. פון וועמען ער האָט דערנאָך בלויז געהערט פון דער ווייטענס. היינע איז פערבונדען געווען מיט מאַרקס'ן, נאָר ער האָט שרעקליך מורא געהאַט פאַר'ן קאָמוניזם. היינע, אַזוי גוט ווי מאַרקס, האָט דאָס יודענטום נישט געשטיצט און אפילו נישט בעזונדערס ליב געהאַט. די פּאָליטישע און געזעל־שאַפטליכע אידייען פון היינע'ן און מאַרקס'ן האָ־בען קיין שום געמיינזאַמעס נישט מיט דעם יודישען גייסט אָדער יודאַאיקאַ.

מיט אַ פּאָר פאַקטען, וועלכע זענען נאַטירליך געשטיצט אויף ציטאַטען, איז נישט שווער אָנידער־צוואַרפען דעם גאַנצען בנין פון סאַליוסט, וועלכער האָט זיך בעגנוגענט צו בויען אויפ'ן זאַמד.

נאָר דאָ ענדיגט זיך נאָך נישט די פּאָלעמיק. סאַליוסט וועט נאָך אם ירצה השם האָבען אַנ־„ענטפער צום רב מאָרים ליבער" און עס וועלען זיך נאָך אויסגעפינען לייער צו גלויבען אין די מאָרנע אויספיהרונגען פונ'ם היסטאָריקער סאַליוסט.

ל. בלומענפעלד.

אלע האבען זיך שוין איבערציינט, אז די ביליגסטע און רעעלסטע פערפומעריע — איז נאר ביי — י. דרוקער
11 זאוואדזקא 11
טעלעפאָן 92־75.
בעמערקונג: יעדער קויפער בעקומט גראַטיס אַ פלעשעל פּערפום פון דער וועלט־בעריהמטער פירמע „Fascinatto" Berlin

Dr. med. St. Heinrich
POMORSKA 10, TEL. 47-67
ספעצ. פון אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען בעהאַנדלונג מיט קווארץ־לאַמפּען־שטראַהלען
צוריקגעקעהרט
נעהמטאָן פון 1—3 נאָכמ. און פון 5—7 אָווענד.

כעמיש־באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע
מאַגיסטער נ. שאַץ
פּעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָנט.
אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייכען א. אַז. וו.
אורין־אַנאַליז — 4 זל.

פאָטאָגראַפירט זיך וואו ס'איז ביליג און גוט
נאָר אין דעם פאָטאָגראַפישען אַטעליער פון די פּעראיינגטע פאָטאָגראַפיסטען
לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 13, טעל. 25-00.
מיר מאַכען בעקאַנט דעם געעהרטען יודישען פּובליקום, אַז כדי צו מאַכען מעגליך, וואָס ברייטערע קרייזען פון דער בעפעלקערונג זיך צו פאָטאָגראַפירען ביליג און גוט אין אונזער אַנשטאַלט, האָבען מיר בעשטימט פאָלגענדע קאָנקורענץ־פּרייזען:
12 פאָטאָגראַפיעס . . . . . . 3 זל.
6 פּאָסטקאַרטען רעטוש, די גאַנצע פיגור 4 „
6 גאַבינעט־פאָטאָגראַפיעס „ „ 10 „
1 פאָטאָ־פּאָרטרעט פון אמור 40/50 „ „ 10 „
ס'ווערען אָנגענומען פון אַמאַטאָרען זעמטל. פאָטאָגראַפישע אַרבייטען.
בעמערקונג: אַ שלעכט וועטער שטערט נישט די אויפנאַהמען.
דער פאָטאָגראַפישער אַטעליער איז טעטיג אָהן איבער־רייס פון 9 פריה ביז 7 אין אָווענד.
אונזער פירמע שיקט נישט אַרויס קיין שום אַגענטען.

אַנאָנסען אין נייעם פאָלקסבלאַט האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג

פאָטאָגראַפירט אייך נור אין קונסט פאָטאָגראַפישען אַנשטאַלט „Parisien"
69 BRZEZIŃSKA 69
וואו עס ווערען אויסגע־פערטיגט די שענסטע אויפנאַהמען לויט די נייעסטע פאָטאָ־טעכניק.
פּינקטליך! / רעעל! / ביליג!
צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 1.

א קוואַליפיצירטע עקספּעדיענטקע פון דער דאַמען־קאָנפעקציע בראַנזשע מיט גוטע רע־פערענצען, קען זיך זאָפאָרט מעלדען ביי Margulies Piotrkowska 92.

Dr. med.
J. HERSZFINKIEL
15 Zawadzka 15,
telefon 11·87
קינדער־קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 8—10 פאַרמ. און פון 3—5 נאָכמיטאָג.

Dr. med.
L. Pikielny
אוראָלאָג
NAWROT 8
tel. 19-90
צוריקגעקעהרט.

קאַליגראַף
ל. בערמאַן!
(דער יונגער) וואוינט אויף זאַוואַדזקאַ 19, 1־טער שטאָק, און לערנט אויס שעהן און שנעל שרייבען

אל תתהלל ביום מחר!! כי לא תדע מה ילד יום.
לייג נישט אָפּ אויף מאָרגען
נאָר, אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען מאַנדאַטע זאַכען זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
פּעטריקאָווער 17 דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52
וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אויסטאַוו אַלערליי בקשות, קלאַגע־צעטלען, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס צווילע און מאָרגע אָפּאַ־זיציעס, אַרוואַלאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין ווארשע־ראַדיעמסט, וועגען פּעטער אין קאָמיסאַריאַט־רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי־בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטע דאַראַ־וויזנעס, קאָרנע ספּראַוועס, ווי אויך אי־בערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות־אַקטען. מיט אַכטונג
י. מאַנעלאַ רעכט־קאָנסולענט.

גרויסער אויסוואַהל פעלץ־אויסאַרבייטונגען לויט די נייעסטע מאָדעלען ווי אויך ענצעלנע פעלעכלעך עמפּפעהלט אויף גוטע בעדינגונגען די בעקאַנטע פירמע
I. Szwarcman, Narutowicza 42 tel. 66-31
...עס ווערען אויך אויסגעפערטיגט אַלערליי רעפּעראַטורען שנעל, פּינקטליך און רעעל.

...וראַנג! אַזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פערשידענע נאָכגעמאַכטע פעלד־בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס געעהרטע פּובליקום, אַז די
עכט־פּאַטענטירטע בעטעז עכט־פּאַטענטירטע
זענען פערזעהען נאָר מיט דער שוץ־מאַרקע
PALMA-PATENT
פאַר וועלכע מיר זענען פעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.
— צו בעקומען אין אַלע געשעפטען. —
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל ניקעל־בעטען, אַמעריקאַנקעס, ניקעל־קינדער־בעטען, קינדער־וועגעלעך, טיש־בעטען, קינדער־בענקעלעך, מעטער־מאָס, אויף רעדלעך.
מאַטראַצען גיבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע. קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.
בעמ.: בעטלעך מיט וועגעלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל., פאָלאָווע־בעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאַנדלונג. :: פאַבריקס־פּרייזען. :: זעמטליכע רעפּעראַטורען.
הערט! לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85. דעטייל!

צו פערקויפען 2 טרייבמאַשינען (מילער־זיידעלס) אין גוטען צושטאַנד ווסכאָדניאַ 25, ביי אַפּעלבוים. 1264

ערשטקלאַסיגע הערען־שניידער־געזעלען קענען זיך זאָפאָרט מעלדען ביי מילגראַם, אויף ציגעל־גאַס 26. 1267

קוואַליפיצירטע סוויטער־נייערנס ווי אויך אַ שיק־יונגעל ווערען פון זאָפאָרט געזוכט אין דער סוויטער־פאַבריק פּיעטריקאָווער 112.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34, tel. 59-40
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע.
נעמט אָן פון 5—9 אָווענד און ווגטאָג אונ חנאות פון 11—1 מיטאָג

LEKARZ DENTYSTA צאָהן־אַרצט
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08.
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מונד־קראַנקה. צאָהן־ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט־בעשטראַה־לונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער.
נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

Dr. A. MAZUR
צוריקגעקעהרט.
ווסכאָדניאַ 65, טעל. 66-01

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. ...
Cieśnikami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 26